

V Bruseli 28. februára 2025
(OR. en)

6646/25

Medziinštitucionálny spis:
2025/0035(NLE)

RECH 71
ATO 7
COMPET 102

NÁVRH

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	28. februára 2025
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2025) 60 final
Predmet:	Návrh NARIADENIE RADY, ktorým sa stanovuje výskumný a vzdelávací program Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu na obdobie 2026 – 2027, ktorým sa dopĺňa program Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (Euratom) 2021/765

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2025) 60 final.

Príloha: COM(2025) 60 final

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 28. 2. 2025
COM(2025) 60 final

2025/0035 (NLE)

Návrh

NARIADENIE RADY,

ktorým sa stanovuje výskumný a vzdelávací program Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu na obdobie 2026 – 2027, ktorým sa dopĺňa program Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (Euratom) 2021/765

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Týmto návrhom výskumného a vzdelávacieho programu Euratomu na roky 2026 – 2027 (ďalej len „program“) sa účinne predlžuje trvanie súčasného výskumného a vzdelávacieho programu Euratomu na roky 2021 – 2025 (ďalej len „program na roky 2021 – 2025“)¹ o zvyšné dva roky² súčasného viacročného finančného rámca (ďalej len „VFR“)³.

Navrhovaný program, hoci je samostatný, si zachováva väčšinu prvkov svojho predchodcu vrátane kľúčových výskumných činností⁴. Finančné krytie programu bolo stanovené na 598 miliónov EUR (v bežných cenách) už pri prijatí VFR. V návrhu sa stanovuje rozpočet na priame a nepriame akcie, všeobecné a špecifické ciele a opisujú sa v ňom podporné nástroje.

Cieľom Komisie bude vykonávať program s týmito prioritami:

- výskum bezpečnosti poskytne: i) nástroje a usmernenia pre prevádzkovateľov jadrových elektrární a bezpečnostné orgány na účely monitorovania bezpečnosti existujúcich jadrových zariadení; ii) know-how a riešenia, ktoré budúcim jadrovým elektrárnam vrátane malých modulárnych reaktorov umožnia splniť bezpečnostné požiadavky, a iii) nástroje a metódy pre bezpečnostné orgány na testovanie nových konštrukcií a uľahčenie udeľovania licencií. Financovanie výskumných projektov v tejto oblasti bude vysoko selektívne, keďže väčšinu rozpočtu na jadrové štiepenie budú čerpať spolufinancované partnerstvá,
- v rámci programu sa spolufinancovaným európskym partnerstvám v oblasti výskumu jadrového štiepenia (ochrana pred žiarením, nakladanie s rádioaktívnym odpadom, jadrové materiály) poskytne dodatočné financovanie s cieľom zabezpečiť, aby sa dokázali prispôsobiť meniacemu sa výskumnému prostrediu, a zapojiť nové zainteresované strany a všetky členské štáty,
- cieľom programu bude zachovanie vedúceho postavenia EÚ vo výskume jadrovej syntézy spustením spoluprogramovaného európskeho partnerstva, ktoré spojí zainteresované strany z verejného a súkromného sektora s cieľom odstrániť prekážky v procese projektovania a výstavby prvej termojadrovej elektrárne,
- v rámci programu sa budú naďalej podporovať dlhodobé akcie v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy tým, že študentom a výskumným pracovníkom ponúkne mobilitu a prístup k infraštruktúre, čím sa zabezpečí stabilita a predvídateľnosť pre zainteresované strany a používateľov. Dôraz sa bude klásť na väčšiu interakciu

¹ Nariadenie Rady (Euratom) 2021/765 z 10. mája 2021, ktorým sa stanovuje výskumný a vzdelávací program Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu na obdobie 2021 – 2025, ktorým sa dopĺňa program Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie, a o zrušení nariadenia (Euratom) 2018/1563 (Ú. v. EÚ L 167I, 12.5.2021, s. 81, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/765/oj>).

² Programy Euratomu majú kratšie trvanie ako iné výdavkové programy podľa ZFEÚ, keďže článkom 7 Zmluvy o Euratome sa tieto programy obmedzujú na päť rokov.

³ Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 zo 17. decembra 2020, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027 (Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>).

⁴ Tie zahŕňajú jadrovú bezpečnosť, fyzickú ochranu, nakladanie s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom, ochranu pred žiarením a energiu jadrovej syntézy.

medzi týmito akciami, partnerstvami, ako aj medzi prebiehajúcimi a novými projektmi,

- z programu sa bude naďalej financovať výskum zameraný na vývoj techník na podporu úsilia v oblasti jadrových bezpečnostných záruk, fyzickej ochrany a nešírenia jadrových zbraní vzhľadom na významný nárast využívania technológií jadrového štiepenia na celom svete.

Ak sa v oblasti jadrového výskumu neprijmú žiadne opatrenia na európskej úrovni, pravdepodobne len väčšie členské štáty budú schopné zachovať vnútroštátne programy. Vnútroeurópska spolupráca sa pravdepodobne obmedzí na tieto väčšie členské štáty a na dvojstranné dohody. Menšie členské štáty by mohli čeliť vedeckej izolácii a strate odborných znalostí. Program má zahŕňať všetky členské štáty a výskumné úsilie a zároveň dopĺňať rámcový program EÚ, ktorý podporuje nejadrový výskum.

Komisia začala prípravu návrhu konzultáciami s Vedeckým a technickým výborom Euratomu (ďalej len „STC“), ako to vyžaduje právny základ⁵. STC poskytol stanovisko⁶, ktoré Komisia zohľadnila pri príprave tohto návrhu.

• **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Program preberá výskumné činnosti svojho predchodcu. Je v súlade s programom Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie⁷ v oblasti jadrového výskumu a dopĺňa ho. Uplatňuje pravidlá programu Horizont Európa týkajúce sa účasti a šírenia a využíva rovnaké nástroje vrátane európskych partnerstiev⁸. Ustanoveniami o synergiách⁹ sa tiež zabezpečuje, aby sa tieto dva programy navzájom dopĺňali.

• **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Keďže návrhom sa podporuje excelentný výskum a zabezpečujú vhodné podmienky pre výskum a rozvoj nových zručností, návrh je v súlade s politikami EÚ, ktorých cieľom je zvýšiť konkurencieschopnosť EÚ.

V rámci programu sa podporia výskumné iniciatívy v oblasti jadrovej bezpečnosti a strategické oblasti podporované v rámci aktu o emisne neutrálnom priemysle¹⁰. Podporia sa ním aj bezpečnostné iniciatívy nedávno zriadenej Európskej priemyselnej aliancie pre malé modulárne reaktory.

⁵ Pozri tiež časti Právny základ a Výber nástroja v oddiele 2.

⁶ *Priorities for European nuclear research & training An STC Opinion* (Priority európskeho jadrového výskumu a odbornej prípravy: Stanovisko STC) (STC-2023-16 FINAL, 20. 10. 2023). https://research-and-innovation.ec.europa.eu/document/download/8908a4d4-ad88-465f-9c9b-bbbf0e7174cc_en?filename=priorities-for%20european-nuclear-research.pdf.

⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie, stanovujú jeho pravidlá účasti a šírenia a zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a (EÚ) č. 1291/2013 (Ú. v. EÚ L 170, 12.5.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj>).

⁸ Pozri články 9 a 7 a článok 6 ods. 3 tohto návrhu, ako aj článok 10 nariadenia (EÚ) 2021/695 a prílohu III k nemu.

⁹ Pozri článok 10 ods. 2 tohto návrhu a článok 15 nariadenia (EÚ) 2021/695.

¹⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1735 z 13. júna 2024 o zriadení rámca opatrení na posilnenie európskeho ekosystému výroby emisne neutrálnych technológií a o zmene nariadenia (EÚ) 2018/1724 (Ú. v. EÚ L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj>).

Program prispeje k vykonávaniu kapitoly 7 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (ďalej len „zmluva“) týkajúcej sa systému jadrových bezpečnostných záruk¹¹. Podporou výskumu v oblasti fyzickej ochrany prispeje aj ku bezpečnostným programom a stratégiám EÚ.

Výskumom financovaným z programu sa podporí vykonávanie smerníc Euratomu o bezpečnosti jadrových zariadení¹², bezpečnom nakladaní s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom¹³ a o ochrane pred žiarením¹⁴.

Programom sa bude tiež naďalej podporovať vykonávanie Európskeho nástroja pre medzinárodnú spoluprácu v oblasti jadrovej bezpečnosti¹⁵ a jadrové a rádiologické aspekty Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa¹⁶.

2. PRÁVNÝ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právny základ

Podľa zmluvy je Komisia zodpovedná za podporu a uľahčovanie jadrového výskumu v členských štátoch a za jeho dopĺňanie uskutočňovaním výskumného a vzdelávacieho programu Spoločenstva (článok 4). Tento program má Rada prijať jednomyseľným rozhodnutím na základe návrhu Komisie (článok 7).

Podľa zmluvy sa nevedú konzultácie s Európskym parlamentom, ale v minulosti členský štát na čele rotujúceho predsedníctva Rady vyzval Parlament, aby predložil pripomienky k navrhovaným nariadeniam, ktorými sa stanovujú programy Euratomu. Európsky hospodársky a sociálny výbor bude informovaný, ako to vyžaduje právny základ (článok 7).

• Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)

Program pomáha členským štátom spolupracovať na rozvoji možností, ktoré ponúka jadrová veda, a na znižovaní rizík spojených s rôznymi aplikáciami ionizujúceho žiarenia, a to bez

¹¹ Odkazy na zmluvu sú odkazmi na konsolidované znenie. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:02016A/TXT-20240901>.

¹² Smernica Rady 2009/71/Euratom z 25. júna 2009, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení (Ú. v. EÚ L 172, 2.7.2009, s. 18, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/71/oj>).

¹³ Smernica Rady 2011/70/Euratom z 19. júla 2011, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom (Ú. v. EÚ L 199, 2.8.2011, s. 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/70/oj>).

¹⁴ Smernica Rady 2013/59/Euratom z 5. decembra 2013, ktorou sa stanovujú základné bezpečnostné normy ochrany pred nebezpečenstvami vznikajúcimi v dôsledku ionizujúceho žiarenia, a ktorou sa zrušujú smernice 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom a 2003/122/Euratom (Ú. v. EÚ L 13, 17.1.2014, s. 1).

¹⁵ Nariadenie Rady (Euratom) 2021/948 z 27. mája 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky nástroj pre medzinárodnú spoluprácu v oblasti jadrovej bezpečnosti dopĺňajúci Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa na základe Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu a ktorým sa zrušuje nariadenie (Euratom) č. 237/2014 (Ú. v. EÚ L 209, 14.6.2021, s. 79, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/59/oj>).

¹⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/947 z 9. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa, mení a zrušuje rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 466/2014/EÚ a zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1601 a nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 480/2009 (Ú. v. EÚ L 209, 14.6.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

ohľadu na to, či sa na vnútroštátnej úrovni rozhodnú vyrábať alebo spotrebúvať energiu jadrového štiepenia.

Program je zaujímavý nielen pre 12 členských štátov, ktoré prevádzkujú jadrové elektrárne ako súčasť svojho národného energetického mixu, ale aj pre mnohé ďalšie členské štáty, ktoré prevádzkujú reaktory na výskumné účely alebo na výrobu rádioizotopov. V skutočnosti je zaujímavý pre všetky krajiny EÚ, ktoré používajú rádioizotopy na lekárske účely. Rozvoj a výmena spôsobilostí v oblasti jadrovej bezpečnosti a bezpečného nakladania s rádioaktívnym odpadom môžu byť prínosné pre všetky členské štáty.

Rozvoj energie jadrovej syntézy, ktorý si vyžaduje výskumné úsilie vo veľmi veľkom rozsahu, je v záujme všetkých členských štátov EÚ. Napokon všetky členské štáty používajú alebo využívajú žiarenie v rámci lekárskeho, priemyselného, poľnohospodárskych, environmentálnych a bezpečnostných aplikácií. Harmonizované normy stanovené rôznymi smernicami Euratomu jasne zdôrazňujú potrebu jednotného prístupu k technickým otázkam a odbornej príprave v celej EÚ.

Fyzická ochrana je vnútroštátnou zodpovednosťou. V záujme posilnenia budovania kapacít na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni však priame akcie programu pomáhajú riešiť niektoré výzvy súvisiace s fyzickou ochranou, ktorým EÚ čelí, ako aj globálne rozmery týchto výziev v oblasti zmierňovania chemických, biologických, rádiologických a jadrových bezpečnostných rizík, ako aj v oblasti detekcie a forenzného analýzy jadrového a rádiologického materiálu, a to aj spolu s primeranou odbornou prípravou. Jadrové bezpečnostné záruky sú vo výlučnej právomoci Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, pričom nepretržitá technická podpora, výskum a vývoj v tejto oblasti prostredníctvom priamych akcií sú nevyhnutné na zachovanie účinnosti a efektívnosti systému jadrových bezpečnostných záruk Euratomu.

- **Proporcionalita**

V programe sa stanovujú opatrenia na podporu výskumných pracovníkov a koordináciu výskumného úsilia členských štátov s cieľom zabrániť duplicitám, zachovať kritické množstvo v kľúčových oblastiach a zabezpečiť, aby sa verejné prostriedky vynakladali čo najefektívnejšie. Takéto opatrenia môžu viesť k dodatočným verejným a súkromným investíciám do výskumu a inovácií. Sú tiež potrebné na podporu tvorby politiky a dosiahnutie cieľov stanovených v politikách EÚ. Navrhované opatrenia nepresahujú rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie cieľov Spoločenstva.

- **Výber nástroja**

Program sa bude vykonávať nariadením Rady, rovnako ako jeho predchodca. Tým sa vytvárajú práva a povinnosti pre prijímateľov, ktoré sú záväzné v celom svojom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch EÚ a v krajinách pridružených k programu. To je tiež v súlade so spôsobom, akým sú stanovené iné výdavkové programy EÚ.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Hodnotenia/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

Tento návrh vychádzal z *ex post* hodnotenia¹⁷ výskumného a vzdelávacieho programu Euratomu na roky 2014 – 2020¹⁸ a z priebežného hodnotenia¹⁹ programu na roky 2021 – 2025.

V *ex post* hodnotení sa dospelo k záveru, že programom na roky 2014 – 2020 sa významne podporila jadrová bezpečnosť, fyzická ochrana a ochrana pred žiarením, pričom prispel k zabezpečeniu toho, aby Európa spĺňala najvyššie normy v týchto oblastiach. Program na roky 2014 – 2020 prispel aj k dlhodobej dekarbonizácii energetického systému EÚ: i) poskytovaním vedomostnej základne a riešení pre dlhodobú prevádzku existujúcich jadrových elektrární; ii) dosiahnutím pokroku, pokiaľ ide o poznatky a technológie potrebné na rozvoj energie jadrovej syntézy, a iii) zdôvodňovaním aspektov bezpečnosti v prípade pokročilých jadrových systémov. Program tiež prispel k zachovaniu a ďalšiemu rozvoju základných zručností v oblasti jadrovej energie prostredníctvom účinného riadenia znalostí a širokej ponuky vzdelávania a odbornej prípravy, pričom neustále podporoval politiky súvisiace s jadrovou energiou. Program bol prínosom najmä pre menšie členské štáty, ktoré mohli využiť úspory z rozsahu a otvorený prístup k zariadeniam Spoločného výskumného centra (ďalej len „JRC“). Členské štáty, ktoré nevyužívajú jadrovú energiu, sa podieľali najmä na projektoch týkajúcich sa ochrany pred žiarením, lekárskeho aplikácií a nakladania s rádioaktívnym odpadom. Niektoré z nich sa zúčastnili aj na výskume v oblasti jadrovej bezpečnosti a jadrových údajov, aby si zachovali dôležité spôsobilosti v týchto oblastiach.

V nadväznosti na *ex post* hodnotenie sa v priebežnom hodnotení programu na roky 2021 – 2025 potvrdzuje jeho pretrvávajúca relevantnosť a významná podpora bezpečného a zabezpečeného využívania jadrových technológií prostredníctvom jeho širokého výskumného portfólia priamych a nepriamych akcií.

V hodnotení sa dospelo k záveru, že zachovaním rozsahu pôsobnosti programu a jeho rozpočtu na výskum jadrového štiepenia na rovnakej úrovni ako v prípade programu na roky 2021 – 2025 by sa zabezpečila kontinuita výskumu na účely bezpečnej prevádzky existujúcich jadrových elektrární v Európe a posudzovania bezpečnosti nových technológií reaktorov. Financovanie výskumných projektov v tejto oblasti však bude vysoko selektívne, keďže väčšinu rozpočtu na jadrové štiepenie budú čerpať spolufinancované partnerstvá. Súčasný rozsah pôsobnosti a úroveň financovania nebudú dostatočné ani v tom prípade, ak

¹⁷ Správa Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru: *Ex-post hodnotenie výskumného a vzdelávacieho programu Euratomu na roky 2014 – 2020* [COM(2024) 549 final, 28.11.2024].

¹⁸ Stanovených nariadením Rady (Euratom) č. 1314/2013 zo 16. decembra 2013 o výskumnom a vzdelávacom programe Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (2014 – 2018), ktorý prispieva k rámcovému programu v oblasti výskumu a inovácií Horizont 2020 – rámcový program pre výskum a inováciu (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 948, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1314/oj>) a nariadením Rady (Euratom) 2018/1563 z 15. októbra 2018 o výskumnom a vzdelávacom programe Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (2019 – 2020), ktorý dopĺňa Horizont 2020 – rámcový program pre výskum a inováciu, a o zrušení nariadenia (Euratom) č. 1314/2013 (Ú. v. EÚ L 262, 19.10.2018, s. 1). <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1563/oj>.

¹⁹ Správa Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: *Priebežné hodnotenie výskumného a vzdelávacieho programu Euratomu na roky 2021 – 2025* [COM(2025) NNN, DD.MM.2025].

chce EÚ i) dobehnúť medzinárodných konkurentov; ii) riešiť kľúčové otázky vývoja malých modulárnych reaktorov, pokročilých palív a palivových cyklov a iii) výrazne zvýšiť zručnosti v oblasti jadrovej energie v EÚ.

Program by mal v rokoch 2026 – 2027 naďalej poskytovať financovanie pre spolufinancované európske partnerstvá v oblasti výskumu jadrového štiepenia: PIANOFORTE (ochrana pred žiarením), EURAD-2 (nakladanie s rádioaktívnym odpadom) a Connect-NM (jadrové materiály). Tieto partnerstvá sú výsledkom dlhodobého úsilia výskumnej obce, zainteresovaných strán a členských štátov o dosiahnutie spoločného pokroku prostredníctvom spoločného výskumného programu a o riešenie kľúčových výziev vo všetkých dotknutých oblastiach. Hoci sa doteraz dosiahol vedecký pokrok, Komisia sa bude usilovať o ďalšie zlepšovanie organizácie a fungovania partnerstiev s cieľom zabezpečiť, aby výskum financovaný z programu Euratomu zostal relevantný pre všetkých občanov EÚ a riešil najnaliehavejšie výzvy v oblasti ochrany pred žiarením, nakladania s rádioaktívnym odpadom a jadrových materiálov. Komisia bude partnerstvám venovať osobitnú pozornosť, aby sa systematicky a udržateľne zohľadňovali dlhodobé perspektívy širokého spektra zainteresovaných strán a členských štátov.

Hoci sú výsledky výskumu jadrovej syntézy financovaného Euratomom pôsobivé, nestačia na to, aby sa energia jadrovej syntézy uviedla na trh včas na podporu úsilia EÚ o dekarbonizáciu a zvýšenie konkurencieschopnosti. Treba identifikovať kritické otázky a riziká spojené s výstavbou termojadrovej elektrárne, ktoré by mali v súčasnosti a v nasledujúcich rokoch poháňať výskum financovaný Euratomom, a to vychádzajúc z minulých a prebiehajúcich iniciatív pod vedením EÚ, najmä z projektu ITER. Prvým krokom bolo zriadenie expertnej skupiny Komisie pre jadrovú syntézu²⁰ v roku 2024, ktorá podobne ako predchádzajúci poradný výbor pre jadrovú syntézu²¹ spája členské štáty v poradnom orgáne s cieľom podporiť riadenie, koordináciu a harmonizáciu iniciatív súvisiacich s jadrovou syntézou v Únii.

Program sa musí vyvíjať tak, aby riešil technologické prekážky, ktoré si vyžadujú dodatočné zameranie a investície, a zároveň sa vo väčšej miere zapojilo súkromné financovanie, využili skúsenosti z priemyslu a zintenzívnila medzinárodná spolupráca so spoľahlivými partnermi, ak existuje jasná pridaná hodnota pre EÚ. Komisia už začala pripravovať spoluprogramované európske partnerstvo v tejto oblasti, ktoré spojí zainteresované strany z verejného aj súkromného sektora. Akciami na roky 2026 – 2027 sa vytvoria podmienky pre toto partnerstvo založené na míľnikoch, ako aj pre doplnkové inovačné akcie. S novým partnerstvom tohto druhu je spojené aj prehodnotenie úlohy a činností partnerstva EUROfusion, ktoré bude zohrávať významnú úlohu pri rozvoji základov vedy o jadrovej syntéze. Ďalšie podrobnosti sa uvedú v oznámení o budúcej stratégii Únie v oblasti jadrovej syntézy, ktoré sa v súčasnosti pripravuje.

V hodnotení sa dospelo k záveru, že JRC je prínosom pre Európske spoločenstvo pre atómovú energiu a mnohé externé zainteresované strany, keďže poskytuje vysoko relevantné analýzy a štúdie o celom spektre činností od jadrovej bezpečnosti až po fyzickú ochranu a jadrové bezpečnostné záruky. Analýzy spôsobov spracovania, minimalizácie a recyklácie jadrového odpadu alebo hodnotenia jeho vlastností a správania sa považovali za veľmi dôležité pre európsky sektor jadrovej energie. JRC poskytovaním jadrových údajov, meraní

²⁰ Expertná skupina Komisie E03929.

²¹ Rozhodnutie Rady zo 16. decembra 1980, ktorým sa zriaďuje poradný výbor pre program jadrovej syntézy (neverejnené v úradnom vestníku).

a referenčných materiálov významne prispelo najmä k posudzovaniu bezpečnosti a fyzickej ochrany súčasných systémov a budúcich technológií, ako sú napríklad malé modulárne reaktory. V oblasti jadrových bezpečnostných záruk a nešírenia jadrových zbraní boli odborné znalosti a výskum JRC cenným prínosom na európskej aj medzinárodnej úrovni, a to aj v rámci programu Komisie na podporu Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (MAAE).

Projekty JRC pre aplikácie nesúvisiace s výrobou elektrickej energie sú rovnako dôležité a poslúžili na dosiahnutie politických cieľov EÚ v lekárskej a vesmírnej oblasti. Výsledky výskumu priamych akcií sú trvalým a zásadným prínosom k bezpečnému a zabezpečenému využívaniu jadrových technológií. Činnosti JRC v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy priniesli členským štátom EÚ významnú pridanú hodnotu, ktorá ďaleko presahuje kapacity na vnútroštátnej úrovni. Jeho priame akcie v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy spolu s prístupom k jeho jadrovým zariadeniam dopĺňajú kapacity členských štátov a predstavujú vysokú pridanú hodnotu na úrovni EÚ, čím prispievajú k nezávislému výskumu v rámci Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu. Priamymi akciami JRC sa podporuje aj vykonávanie a monitorovanie politik EÚ v oblasti jadrovej bezpečnosti, nakladania s rádioaktívnym odpadom, ochrany pred žiarením, jadrových bezpečnostných záruk, ako aj iniciatív v oblasti nešírenia jadrových zbraní.

V rámci svojej stratégie pre jadrové činnosti a v súlade s odporúčaniami vyplývajúcimi z priebežného hodnotenia sa JRC zameria na optimalizáciu využívania svojich jadrových infraštruktúr a zabezpečenie ich udržateľnej prevádzky. JRC pokračuje vo výstavbe novej budovy v Karlsruhe (krídlo M) a pracuje na sústredení experimentálnych činností využívajúcich rádioaktívne materiály na dvoch pracoviskách (Karlsruhe a Geel). Prostredníctvom využitia nového portfóliového prístupu vo svojom pracovnom programe bude JRC naďalej zlepšovať synergie v rôznych oblastiach výskumu, čím maximálne využije jadrové aj nejadrové činnosti. JRC tiež zlepší svoje prognostické schopnosti a lepšie využije svoje súčasné kapacity na analyzovanie trendov a definovanie vlastného jadrového výskumu. Členským štátom tiež poskytne užitočné vedecké poznatky na vypracovanie ich vnútroštátnych stratégií v oblasti rádioaktívneho odpadu a pomôže im pri výmene skúseností a osvedčených postupov. V oblasti jadrových spôsobilostí bude JRC okrem pokračovania v poskytovaní špecializovanej odbornej prípravy naďalej rozvíjať metodiky na podporu posudzovania a monitorovania potrieb ľudských zdrojov v sektore jadrovej energie členskými štátmi prostredníctvom Európskeho strediska pre monitorovanie ľudských zdrojov v sektore jadrovej energie.

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Komisia od marca do mája 2024 uskutočnila spoločnú výzvu na predkladanie podkladov a verejnú konzultáciu na účely priebežného hodnotenia programu na roky 2021 – 2025 a prípravy tohto návrhu²². Táto konzultácia poskytla cenné poznatky o účinnosti programu a poukázala na kľúčové oblasti, ktoré je potrebné zlepšiť. Odhalila vysokú úroveň účasti zainteresovaných strán na projektoch financovaných Euratomom a identifikovala prínosy a výzvy programu. Ďalšie podrobnosti sa uvádzajú v prílohe V k pracovnému dokumentu útvarov Komisie o priebežnom hodnotení.

²² https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14180-Vyskumny-a-vzdelavaci-program-Euratomu-na-obdobie-2026-2027_sk.

- **Získavanie a využívanie expertízy**

Komisia počas vykonávania priebežného hodnotenia a vypracúvania svojho návrhu uskutočnila niekoľko stretnutí so zainteresovanými stranami, získala podnety a využila expertízu z týchto zdrojov:

- stanovisko Vedeckého a technického výboru Euratomu k prioritám európskeho jadrového výskumu a odbornej prípravy²³,
- nezávislá správa panelu expertov na posúdenie priamych akcií JRC ako súčasť podpory priebežného hodnotenia programu na roky 2021 – 2025²⁴,
- nezávislé správy jednotlivých expertov o nepriamych akciách ako súčasť priebežného hodnotenia programu na roky 2021 – 2025²⁵,
- priebežné hodnotenie spoločného podniku Fusion for Energy (spoločný podnik F4E)²⁶,
- európsky okrúhly stôl na vysokej úrovni o podpore inovácií v oblasti jadrovej syntézy, ktorý sa uskutočnil 14. marca 2024²⁷,
- koncepcia EÚ pre energiu jadrovej syntézy z 23. apríla 2024²⁸,
- výsledok stretnutia zainteresovaných strán na tému *Euratom Research in Action and Opportunities for Europe* (Výskum Euratomu v praxi a príležitosti pre Európu)²⁹.

- **Posúdenie vplyvu**

Tento návrh je podporený priebežným hodnotením programu na roky 2021 – 2025, v ktorom boli prezentované dosiahnuté výsledky a navrhované zlepšenia tohto programu, ktoré sú relevantné aj pre roky 2026 – 2027.

Rozhodlo sa, že namiesto vykonania *ex ante* posúdenia vplyvu sa ako dôkazová základňa na prípravu návrhu použije priebežné hodnotenie, keďže program Euratomu sa vzťahuje na obdobie piatich rokov (a nie siedmich rokov, ako je tomu v prípade väčšiny výdavkových programov VFR) a návrh nemá žiadny nový finančný vplyv. Usúdilo sa, že priebežné

²³ STC-2023-16 FINAL, 20. 10. 2023.

²⁴ COM(2025) NNN.

²⁵ Tamže.

²⁶ *Interim evaluation of the implementation of the Council Decision (Euratom) 2021/281 of 22 February 2021 amending Decision 2007/198/Euratom establishing the European Joint Undertaking for ITER and the Development of Fusion Energy and conferring advantages upon it* [Priebežné hodnotenie vykonávania rozhodnutia Rady (Euratom) 2021/281 z 22. februára 2021, ktorým sa mení rozhodnutie 2007/198/Euratom, ktorým sa zriaďuje Európsky spoločný podnik pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy a ktorým sa mu udeľujú výhody] [COM(2025) NNN, DD.MM.2025].

²⁷ Európska komisia: Generálne riaditeľstvo pre výskum a inováciu, Capisani, L., Camus, C. a Papadopolou, M., *Fostering fusion innovation - High-Level European Round Table* (Podpora inovácií v oblasti jadrovej syntézy – európsky okrúhly stôl na vysokej úrovni), Capisani, L. (redaktor), Camus, C. (redaktor) a Papadopolou, M. (redaktor), Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/621539>.

²⁸ Koncepcia EÚ pre energiu jadrovej syntézy: https://energy.ec.europa.eu/events/eu-blueprint-fusion-energy-2024-04-23_en?prefLang=sk.

²⁹ Európska komisia: Generálne riaditeľstvo pre výskum a inováciu, Rossetti di Valdalbero, D. a Janatková, K., *Euratom research in action and opportunities for Europe – EU strategic autonomy and the future energy systems – EU Small Modular Reactors (SMRs) Declaration* (Výskum Euratomu v praxi a príležitosti pre Európu – strategická autonómia EÚ a budúce energetické systémy – vyhlásenie EÚ o malých modulárnych reaktoroch), Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/911262>.

hodnotenie spĺňa požiadavky nariadenia o rozpočtových pravidlách týkajúce sa *ex ante* hodnotenia, keďže je dostatočne aktuálne a tu navrhovaný program si zachová hlavné prvky svojho predchodcu.

Využili sa aj zistenia *ex ante* posúdenia vplyvu programu na roky 2021 – 2025³⁰, ak sú stále relevantné.

- **Regulačná vhodnosť a zjednodušenie**

Program, podobne ako jeho predchodca, sa bude vykonávať s použitím nástrojov a pravidiel účasti a šírenia programu Horizont Európa. Zjednodušujúce opatrenia, ktoré už boli zavedené v programe Horizont Európa, sa budú vzťahovať aj na žiadateľov a prijímateľov v rámci programu. Pribežné hodnotenie programu Horizont Európa tak môže viesť k ďalšiemu zjednodušeniu, ktoré sa bude vzťahovať na program Euratomu. Z výsledkov verejnej konzultácie o priebežnom hodnotení programu na roky 2021 – 2025 vyplýva, že doteraz vykonanými opatreniami, ako sú jednoduchšie pravidlá auditu a uznávanie bežných účtovných postupov prijímateľa, sa znížila administratívna záťaž a že proces zjednodušovania by mal pokračovať. Zachováva sa jediný zoznam cieľov pre priame a nepriame akcie, ktorým sa ďalej zjednodušila štruktúra a hodnotenie programu. Pravdepodobné vplyvy zjednodušenia a zníženého administratívneho zaťaženia sa podrobnejšie skúmajú v priebežnom hodnotení.

- **Základné práva**

V navrhovanom nariadení sa rešpektujú základné práva a dodržiavajú zásady uznané v Charte základných práv Európskej únie. Odôvodnením 21 navrhovaného nariadenia sa zabezpečuje, že aj akcie programu sú v súlade s chartou.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Rozpočet pre tento návrh používa bežné ceny. V legislatívnom finančnom výkaze pripojenom k návrhu sa uvádza vplyv na rozpočtové, ako aj ľudské a administratívne zdroje. Tento vplyv je známy od schválenia finančného krytia programov Euratomu pre VFR na roky 2021 – 2027.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Komisia bude program vykonávať prostredníctvom priameho riadenia a nepriameho riadenia európskymi partnerstvami (pozri článok 6 ods. 1 návrhu).

Monitorovanie, hodnotenie a podávanie správ v rámci programu budú vychádzať z monitorovania, hodnotenia a podávania správ v rámci jeho predchodcu. Záverečné hodnotenie sa uskutoční do štyroch rokov od ukončenia programu s cieľom posúdiť jeho účinky v praxi. Priame a nepriame akcie budú predmetom spoločného záverečného hodnotenia.

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

V kapitole I sa stanovujú všeobecné ustanovenia navrhovaného nariadenia. Obsahuje články o predmete úpravy, vymedzení pojmov, cieľoch programu, rozpočte, pridružení tretích krajín

³⁰ SWD(2018) 307 final.

k programu, vykonávaní a formách financovania, európskych partnerstvách, otvorenej vede, oprávnených akciách a pravidlách účasti, ako aj o kumulatívnom, alternatívnom a kombinovanom financovaní.

Jediné zmeny v porovnaní s kapitolou I nariadenia (Euratom) 2021/765 sú zmeny potrebné s cieľom aktualizovať text na nové obdobie, na ktoré sa program vzťahuje, aktualizovať finančné krytie a odstrániť ustanovenia o spätnej účinnosti, keďže sa očakáva, že toto nariadenie nadobudne účinnosť pred začatím programu.

Kapitola II (Tvorba programov, monitorovanie, hodnotenie a kontrola) obsahuje ustanovenia o pracovných programoch, monitorovaní a podávaní správ, informovaní, komunikácii, zverejňovaní, šírení a využívaní, ako aj o hodnotení, auditoch, postupe výboru a ochrane finančných záujmov EÚ. Nenavrhujú sa v nej žiadne zmeny s výnimkou zrušenia požiadavky na priebežné hodnotenie a potrebné preskupenie článku 14.

V kapitole III (Prechodné a záverečné ustanovenia) sa navrhujú len menšie aktualizácie, ktoré zahŕňajú zrušenie nariadenia (Euratom) 2021/765 a zmenu článkov Prechodné ustanovenia a Nadobudnutie účinnosti. Ustanovenia o spätnej účinnosti už nie sú potrebné a boli odstránené.

V činnostiach programu sa vykonajú len dve zmeny (príloha I). Prvou je doplnenie ustanovenia na zabezpečenie kontinuity financovania európskych partnerstiev a iných prebiehajúcich opatrení, ktoré si môžu vyžadovať doplnenie financovania³¹. Toto ustanovenie umožní Komisii prostredníctvom pracovného programu pokračovať vo financovaní grantov udelených v rámci programu na roky 2021 – 2025 a účinne pokryť sedem rokov VFR na roky 2021 – 2027.

Druhá zmena v prílohe I je v písmene c) o výskume jadrovej syntézy, v ktorom sa okrem financovania poskytovaného spolufinancovanému európskemu partnerstvu stanovuje aj financovanie výskumu v tejto oblasti. V súlade so zisteniami priebežného hodnotenia sa týmto dodatočným financovaním podporia akcie, ktoré riešia hlavné prekážky v rozvoji jadrovej syntézy, pričom sa zapojí súkromný sektor. Podpora sa poskytne prostredníctvom výziev na predkladanie návrhov.

³¹ Program Euratomu na roky 2019 – 2020 (tzv. predĺženie trvania programu na roky 2014 – 2018) obsahoval podobné ustanovenie. Pozri oddiel Činnosti nevyhnutné na dosiahnutie cieľov programu pododdiel Nepriame akcie písmeno i) Európsky program v oblasti jadrovej syntézy v prílohe I k nariadeniu Rady (Euratom) 2018/1563 z 15. októbra 2018 o výskumnom a vzdelávacom programe Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (2019 – 2020), ktorý dopĺňa Horizont 2020 – rámcový program pre výskum a inováciu, a o zrušení nariadenia (Euratom) č. 1314/2013 (Ú. v. EÚ L 262, 19.10.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1563/oj>).

Návrh

NARIADENIE RADY,

ktorým sa stanovuje výskumný a vzdelávací program Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu na obdobie 2026 – 2027, ktorým sa dopĺňa program Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (Euratom) 2021/765

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, a najmä na jej článok 7 prvý odsek,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po porade s Vedeckým a technickým výborom,

keďže:

- (1) Cieľom Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (ďalej len „Spoločenstvo“) je zvyšovať životnú úroveň v členských štátoch podporou a uľahčovaním jadrového výskumu v členských štátoch a doplnením tohto výskumu výskumným a vzdelávacím programom Spoločenstva.
- (2) Jadrový výskum môže prispievať k sociálnemu blahobytu, hospodárskej prosperite a environmentálnej udržateľnosti, a to zvyšovaním jadrovej bezpečnosti, fyzickej ochrany a ochrany pred žiarením. Výskum v oblasti ochrany pred žiarením viedol k zlepšeniu zdravotníckych technológií, z čoho má prospech veľa občanov, a tento výskum môže viesť k zlepšeniam aj v ďalších odvetviach, ako sú napríklad priemysel, poľnohospodárstvo, životné prostredie a bezpečnosť.
- (3) Pri plnom rešpektovaní práva členských štátov rozhodovať o svojom energetickom mixe by sa výsledkami výskumu v rámci programu stanoveného týmto nariadením mohlo potenciálne prispievať ku klimaticky neutrálnemu energetickému systému bezpečným, účinným a spoľahlivým spôsobom.
- (4) Na zabezpečenie kontinuity jadrového výskumu na úrovni Spoločenstva je potrebné stanoviť výskumný a vzdelávací program Spoločenstva na obdobie od 1. januára 2026 do 31. decembra 2027 (ďalej len „program Euratomu“) tak, aby jeho trvanie bolo zosúladené s trvaním viacročného finančného rámca na roky 2021 až 2027 stanoveného v nariadení Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093¹. V rámci programu Euratomu by sa malo pokračovať v práci na kľúčových výskumných činnostiach predchádzajúceho programu, a to s rovnakými cieľmi a s uplatnením rovnakého spôsobu vykonávania.

¹ Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 zo 17. decembra 2020, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027 (Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>).

- (5) V správe Komisie o priebežnom hodnotení výskumného a vzdelávacieho programu Euratomu na roky 2021 – 2025² sa zdôraznila relevantnosť rôznych prvkov programu Euratomu. Tie zahŕňajú: i) široké výskumné portfólio podporujúce jadrovú bezpečnosť, fyzickú ochranu a jadrové bezpečnostné záruky, ochranu pred žiarením a aplikácie nesúvisiace s výrobou elektrickej energie; ii) pridanú hodnotu EÚ pre výskum jadrového štiepenia; iii) podporu zainteresovaných strán prostredníctvom zlepšenia bezpečnosti a vedomostnej základne s cieľom zabezpečiť bezpečnú dlhodobú prevádzku súčasných jadrových elektrární; iv) budovanie bezpečnosti, fyzickej ochrany a jadrových bezpečnostných záruk pre pokročilé jadrové systémy; v) ďalší rozvoj výskumu jadrovej syntézy zlepšením riadenia a vi) definovanie programových priorít a identifikovanie dôveryhodnejších a realistickejších spôsobov. V správe sa dospelo k záveru, že tieto prvky sa musia v predĺžení trvania programu zachovať.
- (6) Koncepcia a návrh programu Euratomu sú stanovené vzhľadom na potrebu určiť kritické množstvo podporovaných činností. To sa má dosiahnuť zavedením obmedzeného počtu špecifických cieľov zameraných na bezpečné využívanie jadrového štiepenia na účely výroby elektrickej energie, ako aj aplikácií, ktoré nesúvisia s výrobou elektrickej energie, na zachovanie a rozvoj potrebných odborných znalostí, podporu energie jadrovej syntézy a podporu politík Únie a jej členských štátov v oblasti jadrovej bezpečnosti, jadrových bezpečnostných záruk a fyzickej ochrany.
- (7) Program Euratomu je kľúčovým prvkom úsilia Únie ďalej rozvíjať vedúce postavenie v oblasti technológií a podporovať excelentnosť v oblasti jadrového výskumu a inovácií s cieľom zabezpečiť najvyššie normy bezpečnosti, fyzickej ochrany, jadrových bezpečnostných záruk, ochrany pred žiarením, bezpečného nakladania s vyhoretým palivom, nakladania s rádioaktívnym odpadom a vyradovania z prevádzky v oblasti jadrovej energie v súlade s cieľmi programu stanovenými v tomto nariadení.
- (8) Keďže všetky členské štáty využívajú rádioaktívne materiály, je dôležité zabezpečiť zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom, ako sa vyžaduje v smernici Rady 2011/70/Euratom³, aby sa zabránilo neprimeranému zaťaženiu budúcich generácií. V rámci programu Euratomu by sa mal naďalej zlepšovať a podporovať výskum a vývoj technológií a kompetencií v oblasti nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom.
- (9) V súvislosti s týmto nariadením sa výskum energie jadrovej syntézy vykonáva v súlade s európskym plánom pre jadrovú syntézu, v ktorom sa opisuje výskum a vývoj potrebný na vytvorenie základne pre termojadrovú elektrárňu na výrobu elektrickej energie, a s rozhodnutím Rady 2007/198/Euratom⁴. Kľúčovým krokom v krátkodobom až strednodobom horizonte je dokončenie výstavby a úvodná prevádzková fáza ITER a životaschopný program výskumu jadrovej syntézy by mal

² Správa Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Priebežné hodnotenie výskumného a vzdelávacieho programu Euratomu na roky 2021 – 2025 [COM(2025) NNN, DD.MM.2025].

³ Smernica Rady 2011/70/Euratom z 19. júla 2011, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom (Ú. v. EÚ L 199, 2.8.2011, s. 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/70/oj>).

⁴ Rozhodnutie Rady 2007/198/Euratom z 27. marca 2007, ktorým sa zriaďuje Európsky spoločný podnik pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy a ktorým sa mu udeľujú výhody (Ú. v. EÚ L 90, 30.3.2007, s. 58, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2007/198/oj>).

byť doplnkom európskych aktivít týkajúcich sa projektu ITER s cieľom podporiť budúcu prevádzku ITER a prípravu prvej termojadrovej elektrárne.

- (10) V rámci programu Euratomu by sa prostredníctvom podpory jadrového výskumu malo prispievať k dosiahnutiu cieľov programu Horizont Európa – rámcového programu pre výskum a inovácie (ďalej len „program Horizont Európa“) zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695⁵ a malo by sa uľahčovať vykonávanie stratégie Európa 2030 a posilnenie európskeho výskumného priestoru.
- (11) Cieľom programu Euratomu by malo byť dosiahnutie synergie s programom Horizont Európa a ostatnými programami Únie, počnúc ich navrhovaním a strategickým plánovaním, cez výber projektov, riadenie, komunikáciu, šírenie a využívanie výsledkov až po monitorovanie, audit a spravovanie.
- (12) Akcie programu Euratomu by mali byť primerané bez toho, aby zdvojovali alebo vytláčali súkromné investície, a mali by mať jasnú európsku pridanú hodnotu. Tým sa zabezpečí súlad medzi akciami programu Euratomu a pravidlami štátnej pomoci Únie, čím sa predíde neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže na vnútornom trhu.
- (13) Aj keď sa každý členský štát môže samostatne rozhodnúť, či bude jadrovú energiu využívať alebo nie, treba tiež uznať, že jadrová energia zohráva v rôznych členských štátoch rôzne úlohy. Programom Euratomu sa prispeje aj k podpore rozsiahlej diskusie medzi všetkými príslušnými zainteresovanými stranami o možnostiach a rizikách jadrovej energie.
- (14) Na riešenie potrieb v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy by sa v rámci programu Euratomu mala prostredníctvom finančných príspevkov poskytovať podpora s cieľom zabezpečiť, aby výskumní pracovníci v oblasti jadrovej energie mohli mať prospech z akcií Marie Curie-Sklodowskej za rovnakých podmienok ako výskumní pracovníci v iných oblastiach.
- (15) Týmto nariadením sa na celé obdobie trvania programu Euratomu stanovuje finančné krytie, ktoré má v zmysle bodu 18 Medziinštitucionálnej dohody zo 16. decembra 2020 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových záležitostiach a správnom finančnom riadení, ako aj o nových vlastných zdrojoch vrátane plánu na zavedenie nových vlastných zdrojov⁶ predstavovať hlavnú referenčnú sumu pre Európsky parlament a Radu v priebehu ročného rozpočtového postupu.
- (16) Na program Euratomu sa vzťahuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2024/2509⁷ (ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“). Nariadenie o rozpočtových pravidlách stanovuje pravidlá plnenia rozpočtu Únie vrátane pravidiel, ktoré sa týkajú grantov, cien, verejného obstarávania, nepriameho riadenia, finančných nástrojov, rozpočtových záruk, finančnej pomoci a refundácie výdavkov externých expertov. Pravidlá prijaté na základe článku 322 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) zahŕňajú aj všeobecný režim podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie.

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie, stanovujú jeho pravidlá účasti a šírenia a zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a (EÚ) č. 1291/2013 (Ú. v. EÚ L 170, 12.5.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj>).

⁶ Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2020/1222/oj.

⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2024/2509 z 23. septembra 2024 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (17) Typy financovania a spôsoby plnenia uvedené v tomto nariadení by sa mali zvoliť na základe ich schopnosti splniť špecifické ciele akcií a dosiahnuť výsledky, berúc do úvahy najmä náklady na kontroly, administratívne zaťaženie a očakávané riziko nesúladu. V prípade grantov by sa malo zvážiť použitie jednorazových platieb, paušálnych sadzieb a jednotkových nákladov.
- (18) Osobitná pozornosť by sa mala venovať zabezpečeniu primeranej účasti malých a stredných podnikov (MSP) a súkromného sektora vo všeobecnosti. V rámci opatrení hodnotenia a monitorovania by sa malo vykonávať kvantitatívne a kvalitatívne posudzovanie účasti MSP.
- (19) V súlade s článkami 2 a 3 Zmluvy o Európskej únii a článkom 8 ZFEÚ by sa činnosti vyvíjané v rámci programu Euratomu mali zameriavať na odstraňovanie rodových rozdielov a presadzovanie rovnosti žien a mužov v oblasti výskumu a inovácií. Rodový rozmer by sa mal začleniť do obsahovej náplne výskumu a inovácií a zohľadňovať vo všetkých štádiách výskumného cyklu.
- (20) S cieľom prehĺbiť vzťah medzi vedou a spoločnosťou a posilniť dôveru verejnosti vo vedu by sa prostredníctvom programu Euratomu malo presadzovať informované zapájanie občanov a občianskej spoločnosti do výskumu a inovácií podporovaním vedeckého vzdelávania, lepším sprístupňovaním vedeckých poznatkov, vývojom programov zodpovedného výskumu a inovácií, ktorými sa reaguje na obavy a očakávania občanov a občianskej spoločnosti, a uľahčovaním účasti občanov a občianskej spoločnosti na činnostiach programu Euratomu.
- (21) V rámci akcií, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti programu Euratomu, by sa mali rešpektovať základné práva a dodržiavať zásady uznané najmä v Charte základných práv Európskej únie.
- (22) Je dôležité, aby sa pokračovalo v uľahčovaní využívania duševného vlastníctva vytvoreného účastníkmi a zároveň chránili oprávnené záujmy ostatných účastníkov a Spoločenstva v súlade s hlavou II, kapitolou 2 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (ďalej len „Zmluva o Euratome“).
- (23) S cieľom zaistiť čo najväčší možný vplyv financovania z programu Euratomu môže Spoločenstvo vo vhodných prípadoch zvážiť európske partnerstvá s partnermi z verejného alebo súkromného sektora za predpokladu, že žiadaný účinok môže Spoločenstvo efektívnejšie dosiahnuť v partnerstve než samo a v porovnaní s inými formami podpory programu Euratomu. Týmto nariadením by sa malo zabezpečiť, aby sa v rámci týchto partnerstiev uplatňoval jasný prístup európskych partnerstiev založený na životnom cykle a aby sa riadili transparentným výberovým a rozhodovacím procesom v súlade s prílohou III k nariadeniu (EÚ) 2021/695.
- (24) Malo by sa umožniť aj používanie finančných nástrojov a rozpočtových záruk v rámci programov založených na ZFEÚ s cieľom dosahovať ciele programu Euratomu za predpokladu, že akcie sú v súlade s cieľmi a pravidlami týchto programov.
- (25) S cieľom zabezpečiť čo najúčinnnejšie vykonávanie a dosiahnuť súdržný, komplexný a transparentný rámec pre prijímateľov by účasť na programe Euratomu a šírenie výsledkov výskumu mali podliehať príslušným pravidlám nariadenia (EÚ) 2021/695 s určitými úpravami alebo výnimkami. Vymedzenie relevantných pojmov a hlavné typy akcií stanovené v uvedenom nariadení by sa mali vzťahovať aj na program Euratomu.

- (26) Preukázalo sa, že účastnícky záručný fond zriadený v rámci programu Horizont 2020 zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1291/2013⁸ a spravovaný Komisiou je dôležitým ochranným mechanizmom, ktorým sa zmierňujú riziká spojené so splatnými sumami, ktoré neuhradili neplatiaci účastníci. Preto by sa tento ochranný mechanizmus mal aj naďalej uplatňovať. Vzájomný poisťovací mechanizmus zriadený podľa nariadenia (EÚ) 2021/695 by sa mal vzťahovať aj na akcie v rámci tohto nariadenia.
- (27) Spoločné výskumné centrum (ďalej len „JRC“) by malo naďalej podľa potreby poskytovať Únii a členským štátom nezávislé vedecké dôkazy zamerané na klienta a technickú podporu počas celého politického cyklu. Priame akcie JRC by sa mali vykonávať flexibilným, účinným a transparentným spôsobom, a to pri zohľadnení príslušných potrieb používateľov JRC a potrieb politik Únie, najmä v oblasti jadrovej bezpečnosti, jadrových bezpečnostných záruk a fyzickej ochrany, a to pri zabezpečení ochrany finančných záujmov Únie. V súlade so závermi Rady z 26. apríla 1994 o úlohe JRC by JRC malo pokračovať vo vytváraní dodatočných zdrojov prostredníctvom konkurencieschopných podporných činností pre politiky Únie alebo v mene tretích strán. JRC by malo mať možnosť zúčastňovať sa na nepriamych akciách, ak sa tak ustanovuje v príslušnom pracovnom programe.
- (28) V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách, nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013⁹ a nariadeniami Rady (ES, Euratom) č. 2988/95¹⁰, (Euratom, ES) č. 2185/96¹¹ a (EÚ) 2017/1939¹² sa finančné záujmy Únie majú chrániť prostredníctvom primeraných opatrení vrátane opatrení týkajúcich sa prevencie, odhaľovania, nápravy a vyšetrovania nezrovnalostí vrátane podvodov; vymáhania stratených, neoprávnene vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov a uloženia administratívnych sankcií v náležitých prípadoch. Konkrétne má Európsky úrad pre boj proti podvodom (ďalej len „OLAF“) právomoc vykonávať v súlade s nariadeniami (Euratom, ES) č. 2185/96 a (EÚ, Euratom) č. 883/2013 administratívne vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste s cieľom zistiť, či nedošlo k podvodu, ku korupcii alebo k akémukoľvek inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie.

Európska prokuratúra je v súlade s nariadením (EÚ) 2017/1939 splnomocnená vyšetrovať a stíhať trestné činy poškodzujúce finančné záujmy Únie, ako sa stanovuje

⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1291/2013 z 11. decembra 2013, ktorým sa zriaďuje program Horizont 2020 – rámcový program pre výskum a inováciu (2014 – 2020) a zrušuje rozhodnutie č. 1982/2006/ES (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 104, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1291/oj>).

⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

¹⁰ Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. EÚ L 312, 23.12.1995, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

¹¹ Nariadenie Rady (EURATOM, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi (Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

¹² Nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371¹³. V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách majú každá osoba alebo každý subjekt, ktoré prijímajú finančné prostriedky Únie, v plnej miere spolupracovať pri ochrane finančných záujmov Únie, udeliť potrebné práva a prístup Komisii, OLAF-u, Dvoru audítorov a, pokiaľ ide o tie členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na posilnenej spolupráci podľa nariadenia (EÚ) 2017/1939, Európskej prokuratúre a zabezpečiť, aby všetky tretie strany zúčastňujúce sa na implementácii finančných prostriedkov Únie udelili rovnocenné práva.

- (29) Tretie krajiny sa môžu zapojiť na základe príslušných právnych nástrojov. V tomto nariadení by sa malo zaviesť osobitné ustanovenie vyžadujúce od tretích krajín, aby udelili zodpovednému povoľujúcemu úradníkovi, OLAF-u a Dvoru audítorov potrebné práva a prístup na riadne vykonávanie ich príslušných právomocí.
- (30) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania akcií v rámci programu Euratomu a ich monitorovanie a hodnotenie by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011¹⁴.
- (31) Podľa bodov 22 a 23 Medziinštitucionálnej dohody z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva¹⁵ by sa program Euratomu mal hodnotiť na základe informácií získaných v súlade s osobitnými požiadavkami na monitorovanie, pričom by sa malo predchádzať administratívne zaťaženie, najmä vo vzťahu k členským štátom, a nadmernej regulácii. V prípade potreby by uvedené požiadavky mali zahŕňať merateľné ukazovatele ako základ hodnotenia účinkov programu Euratomu v praxi.
- (32) Vedecký a technický obsah priamych akcií JRC sa konzultoval so správnou radou JRC zriadenou rozhodnutím Komisie 96/282/Euratom¹⁶.
- (33) Európsky parlament bol konzultovaný na dobrovoľnom základe a vydal stanovisko¹⁷. Európsky hospodársky a sociálny výbor bol takisto konzultovaný na dobrovoľnom základe a vydal stanovisko¹⁸.
- (34) Z dôvodov právnej istoty by sa nariadenie Rady (Euratom) 2021/765¹⁹ malo zrušiť.

¹³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

¹⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

¹⁵ Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstitut/2016/512/oj.

¹⁶ Rozhodnutie Komisie 96/282/Euratom z 10. apríla 1996 o reorganizácii Spoločného výskumného centra (Ú. v. ES L 107, 30.4.1996, s. 12).

¹⁷ Stanovisko z DD. MM. 2025 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku).

¹⁸ Stanovisko z DD. MM. 2025 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku).

¹⁹ Nariadenie Rady (Euratom) 2021/765 z 10. mája 2021, ktorým sa stanovuje výskumný a vzdelávací program Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu na obdobie 2021 – 2025, ktorým sa dopĺňa program Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie, a o zrušení nariadenia (Euratom) 2018/1563 (Ú. v. EÚ L 167I, 12.5.2021, s. 81, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/765/oj>).

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Kapitola I

Všeobecné ustanovenia

Článok 1

Predmet úpravy

Týmto nariadením sa stanovuje výskumný a vzdelávací program Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu na obdobie od 1. januára 2026 do 31. decembra 2027 (ďalej len „program Euratomu“), ktorým sa dopĺňa program Horizont Európa, a pravidlá účasti na nepriamych akciách v rámci programu Euratomu a ich šírenia.

Stanovujú sa v ňom ciele programu Euratomu, rozpočet na obdobie 2026 – 2027, formy financovania a pravidlá poskytovania takéhoto financovania.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje vymedzenia príslušných pojmov stanovené v nariadení (EÚ) 2021/695. Odkazy na Úniu a program Horizont Európa uvedené v danom vymedzení pojmov sa považujú za odkazy na Európske spoločenstvo pre atómovú energiu (ďalej len „Spoločenstvo“) a program Euratomu. Na účely tohto nariadenia je však „pracovný program“ dokument prijatý Komisiou na účely vykonávania programu Euratomu v súlade s článkom 16 tohto nariadenia.

Všetky odkazy na nariadenie (EÚ) 2021/695, ktoré sa uvádzajú v tomto nariadení, sú odkazmi na znenie účinné k [deň prijatia tohto nariadenia].

Článok 3

Ciele programu

1. Všeobecným cieľom programu Euratomu je zabezpečovať jadrový výskum a vykonávanie činností odbornej prípravy v oblasti jadrovej energie s dôrazom na nepretržité zlepšovanie jadrovej bezpečnosti, fyzickej ochrany a ochrany pred žiarením, ako aj dopĺňať dosahovanie cieľov programu Horizont Európa, okrem iného aj v kontexte energetickej transformácie.
2. Program Euratomu má tieto špecifické ciele:
 - a) zlepšovať a podporovať jadrovú bezpečnosť, fyzickú ochranu, jadrové bezpečnostné záruky, ochranu pred žiarením, bezpečné nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom a vyradovanie z prevádzky vrátane bezpečného a zabezpečeného využívania jadrovej energie a aplikácií ionizujúceho žiarenia nesúvisiacich s výrobou elektrickej energie;

- b) zachovávať a ďalej rozvíjať odborné znalosti a spôsobilosti v oblasti jadrovej energie v rámci Spoločenstva;
 - c) podporovať rozvoj energie jadrovej syntézy ako potenciálneho budúceho zdroja energie pre výrobu elektriny a prispievať k vykonávaniu európskeho plánu pre jadrovú syntézu;
 - d) podporovať politiku Únie a jej členských štátov týkajúcu sa neustáleho zlepšovania jadrovej bezpečnosti, jadrových bezpečnostných záruk a fyzickej ochrany.
3. Ciele uvedené v odsekoch 1 a 2 sa vykonávajú v súlade s prílohou I. Vykonávanie týchto cieľov môže v riadne odôvodnených prípadoch zahŕňať reakcie na vznikajúce príležitosti, krízy a hrozby.

Článok 4

Rozpočet

1. Finančné krytie na vykonávanie programu Euratomu na obdobie od 1. januára 2026 do 31. decembra 2027 sa stanovuje na 598 346 804 EUR v bežných cenách.
2. Orientačné rozdelenie sumy uvedenej v odseku 1 je takéto:
 - a) 252 532 225 EUR na nepriame akcie zamerané na výskum a vývoj v oblasti jadrovej syntézy;
 - b) 115 339 356 EUR na nepriame akcie zamerané na jadrové štiepenie, jadrovú bezpečnosť a ochranu pred žiarením;
 - c) 230 475 223 EUR na priame akcie, ktoré realizuje Spoločné výskumné centrum.

Komisia sa nemôže odchýliť od sumy uvedenej v tomto odseku písm. c).
3. Zo sumy uvedenej v odseku 1 sa môžu takisto uhrádzať výdavky na prípravu, monitorovanie, kontrolu, audit, hodnotenie a iné činnosti a výdavky potrebné na riadenie a vykonávanie programu Euratomu vrátane všetkých administratívnych výdavkov, ako aj na hodnotenie dosahovania jeho cieľov. Administratívne výdavky súvisiace s nepriamymi akciami nesmú presiahnuť 6 % sumy distribuovanej na nepriame akcie v rámci programu Euratomu uvedeného v odseku 2 písm. a) a b). Okrem toho sa zo sumy uvedenej v odseku 1 môžu tiež uhrádzať:
 - a) pokiaľ sa týkajú cieľov programu Euratomu: výdavky na štúdie, stretnutia expertov, informačné a komunikačné akcie;
 - b) výdavky spojené so sieťami informačných technológií zameranými na spracovanie a výmenu informácií vrátane nástrojov informačných technológií na úrovni organizácie a ostatné výdavky na technickú a administratívnu pomoc potrebnú v súvislosti s riadením programu Euratomu.
4. V prípade potreby na umožnenie riadenia akcií, ktoré sa neskončia do 31. decembra 2027, možno do rozpočtu na obdobie po roku 2027 zahrnúť rozpočtové prostriedky na pokrytie výdavkov uvedených v odseku 3.
5. Rozpočtové záväzky, ktoré sa vzťahujú na akcie trvajúce viac ako jeden rozpočtový rok, sa môžu rozdeliť na ročné čiastkové platby počas viacerých rokov.

6. Bez toho, aby bolo dotknuté nariadenie o rozpočtových pravidlách, výdavky na akcie vyplývajúce z projektov zahrnutých do prvého pracovného programu môžu byť oprávnené od 1. januára 2026.
7. Zdroje pridelené členským štátom v rámci zdieľaného riadenia sa môžu na žiadosť dotknutého členského štátu previesť na program Euratomu za podmienok stanovených v príslušných ustanoveniach nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060²⁰. Komisia používa tieto zdroje priamo v súlade s článkom 62 ods. 1 prvým pododsekom písm. a) nariadenia o rozpočtových pravidlách alebo nepriamo v súlade s písmenom c) uvedeného pododseku. Tieto zdroje sa použijú v prospech dotknutého členského štátu.

Článok 5

Tretie krajiny pridružené k programu Euratomu

1. Program Euratomu je otvorený pre tieto tretie krajiny:
 - a) prístupujúce krajiny, kandidátske krajiny a potenciálni kandidáti v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Spoločenstva stanovenými v príslušných rámcových dohodách a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách a v súlade s osobitnými podmienkami stanovenými v dohodách medzi Spoločenstvom a týmito krajinami;
 - b) krajiny, na ktoré sa vzťahuje európska susedská politika, v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Spoločenstva stanovenými v príslušných rámcových dohodách a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách a v súlade s osobitnými podmienkami stanovenými v dohodách medzi Spoločenstvom a týmito krajinami;
 - c) tretie krajiny a územia, ktoré spĺňajú všetky tieto kritériá:
 - i) dobré spôsobilosti v oblasti vedy, techniky a inovácií;
 - ii) záväzok k otvorenému trhovému hospodárstvu založenému na pravidlách vrátane spravodlivého a rovnocenného zaobchádzania s právami duševného vlastníctva, a to s podporou demokratických inštitúcií;
 - iii) aktívne presadzovanie politik na zlepšenie hospodárskeho a sociálneho blahobytu občanov.
2. Pridruženie každej z tretích krajín uvedených v odseku 1 písm. c) k programu Euratomu musí byť v súlade s podmienkami stanovenými v osobitnej dohode

²⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>).

upravujúcej účasť tretej krajiny na ktoromkoľvek programe Spoločenstva alebo Únie za predpokladu, že takou dohodou sa:

- a) zabezpečuje spravodlivú rovnováhu, pokiaľ ide o príspevky a výhody pre tretiu krajinu, ktorá sa na programoch Spoločenstva alebo Únie zúčastňuje;
- b) stanovujú podmienky účasti na programoch Spoločenstva alebo Únie vrátane výpočtu finančných príspevkov na jednotlivé programy a ich administratívnych nákladov;
- c) neudeľuje tretím krajinám rozhodovacia právomoc v súvislosti s programom Euratomu;
- d) zaručujú práva Únie zabezpečiť správne finančné riadenie a chrániť finančné záujmy Únie.

Príspevky uvedené v prvom pododseku tohto odseku písm. b) predstavujú pripísané príjmy v súlade s článkom 21 ods. 5 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

3. Pokiaľ ide o rozsah pridruženia každej tretej krajiny k programu Euratomu, musí sa zohľadňovať cieľ prispievať k hospodárskemu rastu v Únii prostredníctvom inovácií. Preto sa môžu v prípade konkrétnej krajiny – s výnimkou prístupujúcich krajín, kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátov – z dohody o pridružení vyňať časti programu Euratomu.
4. V dohode o pridružení sa v prípade potreby stanoví recipročná účasť právnych subjektov usadených v Únii na rovnocenných programoch pridružených krajín v súlade s podmienkami, ktoré sú v nej stanovené.
5. Vo vhodných prípadoch musia podmienky určujúce úroveň finančných príspevkov zaručovať automatickú opravu každej výraznej odchýlky v porovnaní so sumou, ktorú získajú subjekty usadené v pridruženej krajine na základe účasti na programe Euratomu, s prihliadnutím na náklady na riadenie, vykonávanie a prevádzku programu Euratomu.

Článok 6

Vykonávanie a formy financovania

1. Program Euratomu sa vykonáva prostredníctvom priameho riadenia v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách alebo prostredníctvom nepriameho riadenia financujúcimi orgánmi uvedenými v článku 62 ods. 1 prvom pododseku písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách.
2. Financovanie v rámci programu Euratomu sa môže poskytovať v akejkoľvek forme stanovenej v nariadení o rozpočtových pravidlách, avšak granty sú hlavnou formou podpory pre nepriame akcie v rámci programu Euratomu. Financovanie v rámci programu Euratomu sa môže poskytovať aj prostredníctvom cien, verejného obstarávania a finančných nástrojov v rámci operácií kombinovaného financovania.
3. Hlavné typy akcií, ktoré sa majú použiť v rámci programu Euratomu, sú stanovené a vymedzené v článku 2 nariadenia (EÚ) 2021/695 a ide napríklad o výskumné a inovačné akcie, inovačné akcie, inovačné akcie a akcie trhového nasadenia, akcia zameraná na odbornú prípravu a mobilitu, akcie na spolufinancovanie programu, akcie zamerané na obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím, akcie zamerané

na verejné obstarávanie inovačných riešení, koordinačné a podporné akcie, motivačné ocenenia a ceny ako vyjadrenie uznania.

Formy financovania uvedené v odseku 2 tohto článku sa v súvislosti so všetkými cieľmi programu Euratomu používajú flexibilne, pričom ich použitie sa určuje na základe potrieb a povahy konkrétnych cieľov.

4. Programom Euratomu sa podporujú aj priame akcie, ktoré vykonáva JRC.

Článok 7

Európske partnerstvá

1. Časti programu Euratomu sa môžu vykonávať prostredníctvom európskych partnerstiev.
2. Spoločenstvo sa môže do európskych partnerstiev zapojiť v akejkoľvek z týchto foriem:
 - a) účasť na partnerstvách založených na základe memoránd o porozumení alebo zmluvných dohôd medzi Komisiou a verejnými alebo súkromnými partnermi, v ktorých sa špecifikujú ciele európskeho partnerstva, súvisiace záväzky všetkých zapojených strán, pokiaľ ide o ich finančné alebo nefinančné príspevky, kľúčové ukazovatele výkonnosti a vplyvu, výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť, a spôsoby podávania správ. Zahŕňajú určenie doplnkových výskumných a inovačných činností vykonávaných partnermi a v rámci programu Euratomu (spoluprogramované európske partnerstvá);
 - b) účasť na programe výskumných a inovačných činností, ako aj poskytovanie finančného príspevku na tento program, s uvedením cieľov, kľúčových ukazovateľov výkonnosti a vplyvu a výsledkov, ktoré sa majú dosiahnuť, na základe záväzku partnerov, týkajúceho sa ich finančných alebo nefinančných príspevkov a integrácie ich príslušných činností s použitím akcie programu Euratomu na spolufinancovanie (spolufinancované európske partnerstvá).
3. Európske partnerstvá:
 - a) sa založia v prípadoch, ak sa nimi ciele programu Euratomu dosiahnu efektívnejšie ako Spoločenstvom samotným a v porovnaní s inými formami podpory v rámci programu Euratomu; týmto častiam sa prideli primeraný podiel z rozpočtu programu Euratomu;
 - b) dodržiavajú zásady pridanej hodnoty Únie, transparentnosti a otvorenosti a majú vplyv v rámci Európy a pre Európu, silného pákového efektu v dostatočnom rozsahu, dlhodobého záväzku všetkých zapojených strán, flexibility pri vykonávaní, koherentnosti, koordinácie a komplementarity s iniciatívami na úrovni Únie, ako aj na miestnej, regionálnej, celoštátnej a v relevantných prípadoch na medzinárodnej úrovni, alebo s inými európskymi partnerstvami;
 - c) uplatňujú jasný prístup založený na životnom cykle, sú časovo obmedzené a obsahujú podmienky postupného ukončenia financovania programu Euratomu.

4. Ustanovenia a kritériá týkajúce sa výberu, vykonávania, monitorovania, hodnotenia a postupného ukončenia európskych partnerstiev sú stanovené v prílohe III k nariadeniu (EÚ) 2021/695.

Článok 8

Otvorená veda

Na program Euratomu sa uplatňujú ustanovenia o otvorenej vede stanovené v nariadení (EÚ) 2021/695.

Článok 9

Oprávnené akcie a pravidlá účasti a šírenia výsledkov výskumu

1. Na financovanie sú oprávnené len akcie, ktorými sa plnia ciele uvedené v článku 3.
2. S výhradou odsekov 3 a 4 tohto článku sa hlava II nariadenia (EÚ) 2021/695 o pravidlách účasti a šírenia uplatňuje na akcie podporované v rámci programu Euratomu. V nariadení (EÚ) 2021/695 sa odkazy na Úniu a program Horizont Európa v prípade potreby považujú za odkazy na Spoločenstvo a program Euratomu. V nariadení (EÚ) 2021/695 sa odkazy na „bezpečnostné pravidlá“ považujú za obranné záujmy členských štátov v zmysle článku 24 Zmluvy o Euratome.
3. Odchylné od článku 40 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2021/695 sa právo namietať proti prevodom vlastníctva výsledkov alebo udeleniu výhradnej licencie k výsledkom môže vzťahovať aj na udelenie nevýhradných licencií.
4. Odchylné od článku 41 ods. 9 nariadenia (EÚ) 2021/695 udelí prijímateľ, ktorý získal finančné prostriedky Spoločenstva, prístup k svojim výsledkom bez poplatku inštitúciám Spoločenstva, financujúcim subjektom alebo Európskemu spoločnému podniku pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy (Fusion for Energy) zriadeného rozhodnutím 2007/198/Euratom na účely vypracovania, vykonávania a monitorovania politík a programov Spoločenstva alebo záväzkov v rámci medzinárodnej spolupráce s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami. Takéto prístupové práva zahŕňajú právo oprávniť tretie strany na použitie výsledkov vo verejnom obstarávaní a právo udeľovať sublicencie. Prístupové práva sa obmedzia na nekomerčné a nekonkurenčné využívanie.
5. Vzájomný poisťovací mechanizmus zriadený podľa nariadenia (EÚ) 2021/695 kryje riziko spojené s nevykonalím súm, ktoré prijímatelia dlhujú Komisii alebo financujúcim subjektom podľa tohto nariadenia.

Článok 10

Kumulatívne, alternatívne a kombinované financovanie

1. Program Euratomu sa vykonáva v synergii s programom Horizont Európa a s ostatnými programami Únie.

2. V záujme dosiahnutia cieľov programu Euratomu a riešenia spoločných výziev programu Euratomu a programu Horizont Európa môžu prierezové činnosti, ktoré sa týkajú cieľov stanovených v programe Euratomu alebo cieľov, na základe ktorých sa vykonáva program Horizont Európa, alebo obidvoch druhov cieľov, využívať finančný príspevok Spoločenstva s výhradou článku 9. Predovšetkým sa z programu Euratomu môže poskytnúť finančný príspevok na akcie Marie Curie-Skłodowskej s cieľom podporiť činnosti týkajúce sa jadrového výskumu.
3. Na akciu, na ktorú sa poskytol príspevok z iného programu Únie, možno poskytnúť príspevok aj z programu Euratomu, ak sa týmito príspevkami nepokrývajú tie isté náklady. Zodpovedajúci príspevok na akciu z príslušného programu podlieha pravidlám tohto príslušného programu. Kumulatívne financovanie nepresiahne celkové oprávnené náklady na akciu. Podpora z rôznych programov sa môže vypočítať na pomernom základe v súlade s dokumentmi, ktorými sa stanovujú podmienky podpory.
4. Akcie môžu získať podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja alebo Európskeho sociálneho fondu plus v súlade s príslušnými ustanoveniami nariadenia (EÚ) 2021/1060, ak v rámci programu Euratomu získali známku excelentnosti na základe splnenia týchto kumulatívnych podmienok:
 - a) boli posúdené vo výzve na predkladanie návrhov v rámci programu Euratomu;
 - b) spĺňajú minimálne požiadavky na kvalitu stanovené v uvedenej výzve na predkladanie návrhov;
 - c) nemôžu sa financovať v rámci uvedenej výzvy na predkladanie návrhov z dôvodu rozpočtových obmedzení.

Kapitola II

Tvorba programov, monitorovanie, hodnotenie a kontrola

Článok 11

Pracovné programy

1. Nepriame akcie programu Euratomu sa vykonávajú prostredníctvom pracovných programov podľa v článku 110 nariadenia o rozpočtových pravidlách. V pracovných programoch sa v prípade potreby stanovuje celková suma vyhradená na operácie kombinovaného financovania. Komisia prijme pracovné programy prostredníctvom vykonávacích aktov. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 16 ods. 4.
2. Okrem požiadaviek uvedených v článku 110 nariadenia o rozpočtových pravidlách pracovné programy podľa potreby obsahujú:
 - a) údaj o sume alokovanej na jednotlivé akcie a orientačný harmonogram vykonávania;
 - b) v prípade grantov priority, kritériá výberu a kritériá na vyhodnotenie návrhov, relatívna váha rôznych kritérií na vyhodnotenie návrhov a maximálna miera financovania celkových oprávnených nákladov;

- c) akékoľvek ďalšie povinnosti pre prijímateľov v súlade s článkami 39 a 41 nariadenia (EÚ) 2021/695;
 - d) viacročný prístup a strategické usmernenia na nasledujúce roky vykonávania.
3. Komisia vypracuje viacročný pracovný program priamych akcií vykonávaných Spoločným výskumným centrom v súlade s rozhodnutím 96/282/Euratom.

Článok 12

Monitorovanie a podávanie správ

1. Komisia priebežne monitoruje riadenie a vykonávanie programu Euratomu. S cieľom zvýšiť transparentnosť sa tieto údaje zverejňujú, a to dostupným spôsobom na webovom sídle Komisie v súlade s najnovšou aktualizáciou daných údajov.
Ukazovatele, ktoré sa každoročne uvádzajú v správach o pokroku pri dosahovaní cieľov programu Euratomu stanovených v článku 3, sa spolu so spôsobmi dosahovania vplyvu uvádzajú v prílohe II.
2. Na zabezpečenie účinného posúdenia pokroku programu Euratomu pri dosahovaní jeho cieľov prijme Komisia vykonávacie akty týkajúce sa vykonávania rámca monitorovania a hodnotenia, najmä stanovením východiskových a cieľových hodnôt v súlade s prílohou II. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s konzultačným postupom podľa článku 16 ods. 3.
3. Systémom podávania správ o výkonnosti sa zabezpečí, aby sa údaje na monitorovanie vykonávania a výsledkov programu Euratomu zhromažďovali efektívne, účinne a včas bez toho, aby sa zvýšilo administratívne zaťaženie prijímateľov. Na uvedený účel sa príjemcom finančných prostriedkov Spoločenstva a prípadne členským štátom ukladajú primerané požiadavky na podávanie správ.

Článok 13

Informovanie, komunikácia, zverejňovanie, šírenie a využívanie

1. Prijímatelia finančných prostriedkov programu Euratomu priznávajú pôvod týchto finančných prostriedkov a zabezpečujú viditeľnosť finančných prostriedkov Spoločenstva, najmä pri propagácii akcií a ich výsledkov tým, že poskytujú ucelené, účinné a primerané ciele informácie rôznym cieľovým skupinám vrátane médií a verejnosti.
2. Komisia implementuje informačné a komunikačné akcie v súvislosti s programom Euratomu, akciami vykonávanými v rámci programu Euratomu a dosiahnutými výsledkami. Okrem toho poskytuje včasné a podrobné informácie členským štátom a prijímateľom. Sprostredkovateľské služby, ktoré vychádzajú z dôkazov a získavajú informácie prostredníctvom analýz a blízkosti kontaktov, sa poskytujú zainteresovaným subjektom na účely vytvárania konzorcií pre projekty spolupráce, pričom osobitná pozornosť sa venuje identifikácii príležitostí na nadväzovanie kontaktov pre právne subjekty z členských štátov s nízkou úrovňou výkonnosti v oblasti výskumu a inovácií. Na základe takejto analýzy sa môžu usporadúvať ciele informácie sprostredkovateľské podujatia na účely konkrétnych výziev na predkladanie návrhov.

3. Komisia tiež vytvorí stratégiu šírenia a využívania s cieľom zlepšiť dostupnosť a šírenie výsledkov a vedomostí v oblasti výskumu a inovácií získaných v rámci programu Euratomu, aby sa urýchlilo ich využívanie zamerané na uplatnenie na trhu a aby sa posilnil účinok programu Euratomu.
4. Finančné zdroje vyčlenené na program Euratomu zároveň prispievajú k inštitucionálnej komunikácii o politických prioritách Spoločenstva, ako aj k činnostiam informovania, komunikácie, zverejňovania, šírenia a využívania, pokiaľ sa týkajú cieľov uvedených v článku 3.

Článok 14

Hodnotenie

1. Hodnotenia programu Euratomu sa vykonávajú včas, aby sa mohli využiť v rozhodovacom procese týkajúcom sa programu Euratomu, jeho nástupníckeho programu a ostatných relevantných výskumných a inovačných iniciatív.
2. Na konci vykonávania programu Euratomu, najneskôr však štyri roky po skončení obdobia uvedeného v článku 1, Komisia s pomocou nezávislých expertov vybraných transparentným postupom vykoná záverečné hodnotenie programu Euratomu a programu stanoveného nariadením Rady (Euratom) 2021/765. Toto hodnotenie zahŕňa posúdenie dlhodobého vplyvu predchádzajúcich výskumných a vzdelávacích programov Euratomu a účinnosti, efektívnosti, relevantnosti a koherentnosti programu Euratomu a jeho pridanej hodnoty pre Spoločenstvo.
4. Komisia zverejní a oznámi závery uvedených hodnotení spolu so svojimi pripomienkami Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov.

Článok 15

Audity

1. Systémom kontroly programu Euratomu sa zabezpečuje primeraná rovnováha medzi dôverou a kontrolou s prihliadnutím na administratívne a iné náklady na kontroly na všetkých úrovniach, a to najmä pre prijímateľov. Pravidlá auditu musia byť jasné, konzistentné a koherentné v rámci celého programu Euratomu.
2. Akcie, ktoré prijímajú spoločné financovanie z rôznych programov Únie, sa podrobujú auditu iba raz, pričom jeho súčasťou sú všetky dotknuté programy a ich jednotlivé uplatniteľné pravidlá.
3. Okrem toho Komisia alebo príslušný financujúci subjekt môžu využiť kombinované systémové kontroly na úrovni prijímateľov. Tieto kombinované kontroly sú pre niektoré typy prijímateľov voliteľné, pozostávajú z auditov systémov a procesov a sú doplnené o audit transakcií. Tieto audity transakcií vykonáva spôsobilý nezávislý audítor kvalifikovaný na vykonávanie štatutárnych auditov účtovných dokladov v

súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES²¹. Komisia alebo príslušný financujúci subjekt môžu využiť systémové a procesné audity, aby sa z celkového hľadiska uistili o správnom finančnom riadení výdavkov a aby prehodnotili úroveň *ex post* auditov a osvedčení o finančných výkazoch.

4. V súlade s článkom 127 nariadenia o rozpočtových pravidlách môže Komisia alebo financujúci orgán využiť audity použitia príspevkov Spoločenstva vykonávané inými nezávislými a kompetentnými osobami alebo subjektmi vrátane tých, ktoré neboli poverené inštitúciami alebo orgánmi Únie.
5. Audity možno vykonávať až do dvoch rokov od platby zostatku.
6. Komisia uverejní usmernenia pre audit s cieľom zabezpečiť spoľahlivé a jednotné uplatňovanie a výklad postupov a pravidiel auditu počas celého trvania programu Euratomu.

Článok 16

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
2. Výbor zasadá v dvoch rozdielnych zloženiach, pričom prvé sa venuje aspektom jadrového štiepenia a druhé aspektom jadrovej syntézy programu Euratomu.
Komisia v záujme uľahčenia vykonávania programu Euratomu uhradí v súlade so svojimi stanovenými usmerneniami v prípade každého zasadnutia výboru uvedeného v programe výdavky jedného zástupcu z každého členského štátu, ako aj jedného experta alebo poradcu z každého členského štátu v súvislosti s tými bodmi programu, pri ktorých potrebuje členský štát osobitné odborné znalosti.
3. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 4 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
4. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
5. Ak sa má stanovisko výboru získať písomným postupom, tento postup sa ukončí bez výsledku, ak tak rozhodne predseda výboru alebo ak o to požiadajú väčšina členov výboru v rámci lehoty na vydanie stanoviska.
6. Komisia pravidelne informuje výbor o celkovom pokroku vo vykonávaní programu Euratomu a výboru včas poskytuje informácie o všetkých akciách navrhnutých alebo financovaných v rámci programu Euratomu.

Článok 17

Ochrana finančných záujmov Únie

²¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES zo 17. mája 2006 o štatutárnom audite ročných účtovných závierok a konsolidovaných účtovných závierok, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS a ktorou sa zrušuje smernica Rady 84/253/EHS (Ú. v. EÚ L 157, 9.6.2006, s. 87, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/43/oj>).

Ak sa prostredníctvom rozhodnutia prijatého podľa medzinárodnej dohody alebo na základe akéhokoľvek iného právneho nástroja zúčastňuje na programe Euratomu tretia krajina, táto tretia krajina udelí potrebné práva a prístup zodpovednému povolujuúcemu úradníkovi, OLAF-u a Dvoru audítorov na riadne vykonávanie ich príslušných právomocí. V prípade OLAF-u tieto práva zahŕňajú právo viesť vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste, ako sa stanovuje v nariadení (EÚ, Euratom) č. 883/2013.

Kapitola III

Prechodné a záverečné ustanovenia

Článok 18

Zrušenie

Nariadenie Rady (Euratom) 2021/765 sa zrušuje s účinnosťou od 1. januára 2026.

Článok 19

Prechodné ustanovenia

1. Toto nariadenie nemá vplyv na pokračovanie ani zmenu akcií začatých podľa nariadenia Rady (Euratom) 2021/765, ktoré sa na tieto akcie aj naďalej vzťahuje až do ich ukončenia.
2. V prípade potreby vykoná výbor uvedený v článku 16 tohto nariadenia všetky zvyšné úlohy výboru zriadeného nariadením Rady (Euratom) 2021/765.
3. Z finančného krytia programu Euratomu sa môžu uhrádzať aj výdavky na technickú a administratívnu pomoc potrebnú na zabezpečenie prechodu medzi programom Euratomu a opatreniami prijatými podľa nariadenia Rady (Euratom) 2021/765.

Článok 20

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom jeho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli

Za Radu
predseda/predsedníčka

LEGISLATÍVNY FINANČNÝ A DIGITÁLNY VÝKAZ

1. RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY

1.1. Názov návrhu/iniciatívy

1.2. Príslušné oblasti politiky

1.3. Ciele

1.3.1. Všeobecné ciele

1.3.2. Špecifické ciele

1.3.3. Očakávané výsledky a vplyv

1.3.4. Ukazovatele výkonnosti

1.4. Návrh/iniciatíva sa týka:

1.5. Dôvody návrhu/iniciatívy

1.5.1. Požiadavky, ktoré sa majú splniť v krátkodobom alebo dlhodobom horizonte vrátane podrobného harmonogramu prvotnej fázy vykonávania iniciatívy

1.5.2. Prínos zapojenia Únie (môže byť výsledkom rôznych faktorov, napr. lepšej koordinácie, právnej istoty, väčšej účinnosti alebo komplementárnosti). Na účely tohto bodu je „prínos zapojenia Únie“ hodnota vyplývajúca zo zásahu Únie, ktorá dopĺňa hodnotu, ktorú by inak vytvorili len samotné členské štáty.

1.5.3. Poznanky získané z podobných skúseností v minulosti

1.5.4. Zlučiteľnosť s viacročným finančným rámcom a možná synergia s inými vhodnými nástrojmi

1.5.5. Posúdenie rôznych disponibilných možností financovania vrátane možnosti prerozdelenia

1.6. Trvanie a finančný vplyv návrhu/iniciatívy

1.7. Plánované metódy plnenia rozpočtu

2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA

2.1. Zásady monitorovania a predkladania správ

2.2. Systémy riadenia a kontroly

2.2.1. Opodstatnenie navrhovaných spôsobov riadenia, mechanizmov vykonávania financovania, spôsobov platby a stratégie kontroly

2.2.2. Informácie o zistených rizikách a systémoch vnútornej kontroly zavedených na ich zmierňovanie

2.2.3. Odhad a opodstatnenie nákladovej účinnosti kontrol (pomer „náklady na kontroly ÷ hodnota súvisiacich riadených finančných prostriedkov“) a posúdenie očakávaných úrovní rizika chyby (pri platbe a uzavretí)

2.3. Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam

3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY

3.1. Príslušné okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky výdavkov

3.2. Odhadovaný finančný vplyv návrhu na rozpočtové prostriedky

3.2.1. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na operačné rozpočtové prostriedky

3.2.1.1. Rozpočtové prostriedky zo schváleného rozpočtu

3.2.2. Odhadované výstupy financované z operačných rozpočtových prostriedkov

3.2.3. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na administratívne rozpočtové prostriedky

3.2.3.1. Odhadovaná potreba ľudských zdrojov

3.2.4. Súlad s platným viacročným finančným rámcom

3.2.5. Príspevky od tretích strán

3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy

4. DIGITÁLNE ROZMERY

4.1. Požiadavky digitálneho významu

4.2. Údaje

4.3. Digitálne riešenia

4.4. Posúdenie interoperability

4.5. Opatrenia na podporu digitálneho vykonávania

1. RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY

1.1. Názov návrhu/iniciatívy

Návrh nariadenia Rady, ktorým sa stanovuje výskumný a vzdelávací program Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu na obdobie 2026 – 2027, ktorým sa dopĺňa program Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (Euratom) 2021/765.

1.2. Príslušné oblasti politiky

01.03 Výskumný a vzdelávací program Euratomu

1.3. Ciele

1.3.1. Všeobecné ciele

Vykonávať činnosti v oblasti jadrového výskumu a odbornej prípravy so zameraním na neustále zlepšovanie jadrovej bezpečnosti, fyzickej ochrany a ochrany pred žiarením, ako aj dopĺňať ciele dosiahnuté v rámci programu Horizont Európa, napríklad aj v kontexte energetickej transformácie. Pozri článok 3 ods. 1 navrhovaného nariadenia.

1.3.2. Špecifické ciele

V článku 3 ods. 2 navrhovaného nariadenia sa stanovujú tieto špecifické ciele:

- zlepšovať a podporovať jadrovú bezpečnosť, fyzickú ochranu, jadrové bezpečnostné záruky, ochranu pred žiarením, bezpečné nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom a vyradovanie z prevádzky vrátane bezpečného a zabezpečeného využívania jadrovej energie a aplikácií ionizujúceho žiarenia nesúvisiacich s výrobou elektrickej energie;
- zachovávať a ďalej rozvíjať odborné znalosti a spôsobilosti v oblasti jadrovej energie v rámci Spoločenstva;
- podporovať rozvoj energie jadrovej syntézy ako potenciálneho budúceho zdroja energie pre výrobu elektriny a prispievať k vykonávaniu európskeho plánu pre jadrovú syntézu;
- podporovať politiku EÚ a jej členských štátov týkajúcu sa neustáleho zlepšovania jadrovej bezpečnosti, jadrových bezpečnostných záruk a fyzickej ochrany.

1.3.3. Očakávané výsledky a vplyv

Uved'te, aký vplyv by mal mať návrh/iniciatíva na prijímateľov/cieľové skupiny.

Výsledky akcií financovaných Euratomom prispievajú k riešeniu týchto výziev:

- zlepšenia v oblasti jadrovej bezpečnosti: výskum financovaný Euratomom pomôže: i) zlepšiť konštrukciu budúcich jadrových elektrární (vrátane malých modulárnych reaktorov); ii) rozvíjať dodatočnú modernizáciu bezpečnostných prvkov v existujúcich jadrových elektrárnach a iii) poskytnúť prevádzkovateľom jadrových elektrární a bezpečnostným orgánom nástroje, metódy a usmernenia na monitorovanie bezpečnosti jadrových zariadení,
- nakladanie s rádioaktívnym odpadom: európske partnerstvo EURAD-2 spolufinancované Euratomom podporí: i) vypracovanie zdôvodnení aspektov

- bezpečnosti v prípade hlbinného geologického ukladania stredneaktívneho a vysokoaktívneho odpadu; ii) prevádzku hlbinných geologických úložísk a dohľad nad nimi; iii) vývoj bezpečných riešení pre uloženie odpadu pred zneškodnením a dočasné uloženie odpadu a iv) riadenie vedomostí a výmenu najlepších postupov medzi členskými štátmi,
- aplikácie žiarenia a ochrana pred žiarením: výskumom sa: i) zlepši pochopenie vplyvu nízkych dávok žiarenia na verejné zdravie; ii) zlepši vývoj lekárskeho aplikácií ionizujúceho žiarenia s cieľom pokročiť najmä v liečbe pacientov optimalizáciou terapií, ktoré sa už používajú na klinikách, a podporou prijatia nových techník, ktoré sa ešte len vyvíjajú, a iii) podporí vývoj aplikácií ionizujúceho žiarenia v iných oblastiach, ako sú vesmír, priemysel, monitorovanie životného prostredia a obehové hospodárstvo,
 - odborné znalosti a spôsobilosti v oblasti jadrovej energie v rámci Spoločenstva: cieľom akcií financovaných Euratomom bude podporiť mobilitu výskumných pracovníkov a zlepšiť dostupnosť výskumných reaktorov a iných zariadení jadrového výskumu. Konkrétne akcie a činnosti odborného vzdelávania v rámci iných projektov Euratomu prispievajú k zachovaniu zručností v oblasti jadrovej energie v Európe,
 - v oblasti rozvoja energie jadrovej syntézy bude cieľom programu Euratomu: i) pokročiť v pochopení skupenstva plazmy a jej interakcií s okolím s cieľom vybudovať vedecké základy potrebné na vývoj zdroja energie jadrovej syntézy; ii) pripraviť technologický plán, v ktorom sa podrobne identifikujú hlavné potreby v oblasti výskumu a inovácií spolu s jasnými výsledkami a tým, ako súvisia s projektovaním, výstavbou a prevádzkou termojadrovej elektrárne a jej následnou komercializáciou; iii) podporovať vývoj kritických technológií pre termojadrovú elektrárnu, ako sú vysokoteplotné supravodivé magnety, koncepcie plášťov, funkčné materiály, materiály, ktoré prichádzajú do kontaktu s plazmou, a spracovanie trícia, a iv) dokončiť koncepčné riešenie termojadrovej elektrárne so zameraním na zmiernenie kľúčových rizík.

1.3.4. Ukazovatele výkonnosti

Uved'te ukazovatele na monitorovanie pokroku a dosiahnutých výsledkov.

Kľúčové ukazovatele výkonnosti programu sa uvádzajú v prílohe II k návrhu. Očakáva sa, že programom Euratomu sa podporí pokrok v týchto oblastiach: i) poznatky na posilnenie jadrovej bezpečnosti a fyzickej ochrany; ii) bezpečné aplikácie ionizujúceho žiarenia; iii) bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom; iv) ochrana pred žiarením a v) rozvoj energie jadrovej syntézy. Pokrok v týchto oblastiach sa bude hodnotiť podľa ukazovateľov pre: i) vedecké publikácie; ii) pokrok vo vykonávaní plánu pre jadrovú syntézu; iii) odbornú prípravu a podporu v oblasti fyzickej ochrany a jadrových bezpečnostných záruk; iv) rozvoj odborných znalostí a zručností a v) otvorený prístup k výskumným infraštruktúram.

1.4. Návrh/iniciatíva sa týka:

☐ novej akcie

☐ novej akcie, ktorá nadväzuje na pilotný projekt/prípravnú akciu¹

☒ predĺženia trvania existujúcej akcie

☐ zlúčenia jednej alebo viacerých akcií do ďalšej/novej akcie alebo presmerovania jednej alebo viacerých akcií na ďalšiu/novú akciu

1.5. Dôvody návrhu/iniciatívy

1.5.1. Požiadavky, ktoré sa majú splniť v krátkodobom alebo dlhodobom horizonte vrátane podrobného harmonogramu prvotnej fázy vykonávania iniciatívy

Používanie aplikácií jadrovej energie súvisiacich a nesúvisiacich s výrobou elektrickej energie si vyžaduje nepretržité úsilie znižovať riziká v oblasti bezpečnosti a fyzickej ochrany a podporovať rozvoj bezpečných a zabezpečených jadrových technológií a optimálnej ochrany pred žiarením. Rastúci počet rôznych aplikácií ionizujúceho žiarenia znamená, že je potrebné chrániť ľudí a životné prostredie pred zbytočným vystavením žiareniu. Technológie ionizujúceho žiarenia sa v Európe každý deň používajú v mnohých oblastiach, ako sú zdravotníctvo, priemysel a výskum, a prinášajú významné prínosy pre obyvateľstvo a hospodárstvo EÚ.

Verejný a súkromný výskum v členských štátoch môže významne prispieť k zabezpečeniu týchto prínosov, pričom úlohou Euratomu je dopĺňať úsilie na vnútroštátnej úrovni vykonávaním výskumného a vzdelávacieho programu Spoločenstva.

Výskum podporovaný Euratomom by mal členským štátom a priemyslu pomôcť splniť požiadavky Zmluvy o Euratome a smerníc Euratomu o jadrovej bezpečnosti, základných bezpečnostných normách a nakladaní s rádioaktívnym odpadom. Mal by tiež podporovať požiadavky Euratomu na jadrové bezpečnostné záruky uvedené v kapitole 7 Zmluvy o Euratome a v súvisiacom nariadení.

Aby bol navrhovaný program v súlade s trvaním programu Horizont Európa a VFR, bude sa v súlade s článkom 7 Zmluvy o Euratome vykonávať dva roky (od začiatku roka 2026 do konca roka 2027).

Navrhovaný program bude pokračovať v kľúčových výskumných činnostiach programu na roky 2021 – 2025 v oblasti jadrovej bezpečnosti, fyzickej ochrany a jadrových bezpečnostných záruk, nakladania s odpadom a ochrany pred žiarením, ako aj v oblasti energie jadrovej syntézy.

1.5.2. Prínos zapojenia Únie (môže byť výsledkom rôznych faktorov, napr. lepšej koordinácie, právnej istoty, väčšej účinnosti alebo komplementárnosti). Na účely tohto bodu je „prínos zapojenia Únie“ hodnota vyplývajúca zo zásahu Únie, ktorá dopĺňa hodnotu, ktorú by inak vytvorili len samotné členské štáty.

Program prostredníctvom spolupráce pri výskume umožňuje celoeurópsky prístup k: i) zlepšovaniu jadrovej bezpečnosti a ochrany pred žiarením vo všetkých oblastiach použitia, ako aj k ii) výzve týkajúcej sa rozvoja jadrovej syntézy ako zdroja energie. Program významne zvyšuje schopnosť EÚ mobilizovať širší súbor excelentnosti, odborných znalostí a multidisciplinaritu v jadrovom výskume, čím sa dosahuje vplyv ďaleko presahujúci úroveň, ktorá by sa mohla dosiahnuť na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni. To je osobitne prospešné pre menšie členské štáty, ktoré môžu

¹ Podľa článku 58 ods. 2 písm. a) alebo b) nariadenia o rozpočtových pravidlách.

využívať úspory z rozsahu, ktoré prináša efekt celoeurópskeho združovania a otvorený prístup k zariadeniam JRC.

Prostredníctvom JRC sa v rámci programu poskytuje cenné nezávislé vedecké poradenstvo na podporu vykonávania politík EÚ v oblasti jadrovej bezpečnosti, nakladania s rádioaktívnym odpadom, ochrany pre žiarením, fyzickej ochrany, jadrových bezpečnostných záruk a nešírenia jadrových zbraní. Jedinečná infraštruktúra a laboratória JRC mu umožňujú zohrávať kľúčovú úlohu pri napredovaní v jadrovom výskume a ponúkaní jedinečných možností odbornej prípravy v EÚ.

1.5.3. Poznatky získané z podobných skúseností v minulosti

Pri príprave tohto návrhu sa zohľadnili zistenia *ex post* hodnotenia programu Euratomu na roky 2014 – 2020 a priebežného hodnotenia programu na roky 2021 – 2025.

1.5.4. Zlučiteľnosť s viacročným finančným rámcom a možná synergia s inými vhodnými nástrojmi

Rozpočet programu bol stanovený už vo VFR na roky 2021 – 2027.

Synergie s inými programami EÚ (najmä s programom Horizont Európa) sa uvádzajú v článku 10 navrhovaného nariadenia. Príloha IV k nariadeniu o programe Horizont Európa obsahuje ustanovenia, ktorými sa podporujú synergie s programom Euratomu a ktoré sa zameriavajú na akcie v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy a na spoločný výskum prierezových aspektov bezpečného a zabezpečeného využívania aplikácií ionizujúceho žiarenia nesúvisiacich s výrobou elektrickej energie v odvetviach, ako sú medicína, priemysel, poľnohospodárstvo, vesmír, zmena klímy, bezpečnosť a pripravenosť na núdzové situácie, ako aj na príspevok jadrovej vedy.

1.5.5. Posúdenie rôznych disponibilných možností financovania vrátane možnosti prerozdelenia

Ďalšie financovanie by mohlo pochádzať z pridruženia tretích krajín k programu Euratomu. Komisia tiež zvažuje uplatnenie článku 15 ods. 3 nariadenia o rozpočtových pravidlách (opätovné použitie prostriedkov, ktorých viazanosť bola zrušená) na finančné prostriedky programu Euratomu na roky 2014 – 2020, ktoré boli viazané na iniciatívu InnovFin (predchodca Programu InvestEU) a ktoré EIB nemohla použiť z dôvodu nedostatku financovateľných návrhov. Získanie 20 miliónov EUR (čo zodpovedá 8 % súčasného rozpočtu na jadrové štiepenie v rámci programu na roky 2021 – 2025) by Euratomu umožnilo ovplyvniť nové výzvy v oblasti jadrovej energie.

1.6. Trvanie a finančný vplyv návrhu/iniciatívy

☒ obmedzené trvanie

- ☒ v platnosti od 1. januára 2026 do 31. decembra 2027
- ☒ finančný vplyv na viazané rozpočtové prostriedky od 2026 do 2027 a na platobné rozpočtové prostriedky od 2026 do 2030

☐ neobmedzené trvanie

- počiatočná fáza vykonávania bude trvať od RRRR do RRRR
- a potom bude vykonávanie pokračovať v plnom rozsahu.

1.7. Plánované metódy plnenia rozpočtu²

☒ Priame riadenie na úrovni Komisie

- ☒ prostredníctvom jej útvarov vrátane zamestnancov v delegáciách Únie
- ☐ prostredníctvom výkonných agentúr

☐ Zdieľané riadenie s členskými štátmi

☐ Nepriame riadenie, pri ktorom sa plnením rozpočtu poveria:

- ☐ tretie krajiny alebo subjekty, ktoré tieto krajiny určili,
- ☐ medzinárodné organizácie a ich agentúry (uved'te),
- ☐ EIB a Európsky investičný fond,
- ☐ subjekty uvedené v článkoch 70 a 71 nariadenia o rozpočtových pravidlách,
- ☐ verejnoprávne subjekty,
- ☐ súkromnoprávne subjekty poverené vykonávaním verejnej služby, pokiaľ sú im poskytnuté primerané finančné záruky,
- ☒ súkromnoprávne subjekty spravované právom členského štátu, ktoré sú poverené vykonávaním verejno-súkromného partnerstva a ktorým sú poskytnuté primerané finančné záruky,
- ☐ subjekty alebo osoby poverené vykonávaním osobitných akcií v oblasti SZBP podľa hlavy V ZEÚ a určené v príslušnom základnom akte.
- *V prípade viacerých spôsobov riadenia uved'te v oddiele „Poznámky“ presnejšie vysvetlenie.*

Poznámky

Komisia bude program vykonávať prostredníctvom priameho riadenia a nepriameho riadenia európskymi partnerstvami (pozri článok 6 ods. 1 návrhu). Niektoré z partnerstiev spolufinancovaných Euratomom budú realizovať financovanie prostredníctvom kaskádovania výziev na predkladanie návrhov.

²

Vysvetlenie metód plnenia rozpočtu a odkazy na nariadenie o rozpočtových pravidlách sú k dispozícii na webovom sídle BUDGpedia: <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA

2.1. Zásady monitorovania a predkladania správ

Uved'te frekvenciu a podmienky, ktoré sa vzťahujú na tieto opatrenia.

Všetky údaje o procesoch riadenia (žiadosti, miery úspešnosti, čas do udelenia grantu, typ prijímateľov atď.) sa budú zbierať, uchovávať a sprístupňovať v reálnom čase prostredníctvom špecializovanej databázy.

V správach sa uvedú informácie o procesoch riadenia a postupne informácie o výstupoch a výsledkoch. Vykoná sa spoločné záverečné hodnotenie tohto programu a programu na roky 2021 – 2025.

Krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ukazovatele boli stanovené na základe viacerých spôsobov dosahovania vplyvu. Pravidlá podávania správ pre účastníkov boli navrhnuté s prihliadnutím na uvedené ukazovatele a zároveň s obmedzením administratívnej záťaže pre účastníkov. Vždy, keď to je možné, sa budú údaje získavať z otvorených zdrojov.

Priame akcie JRC sa navyše posudzujú interne prostredníctvom interného monitorovania a posudzovania vplyvu výskumu, ako aj externe prostredníctvom panelu najlepších expertov vybraných po konzultácii so správnu radou JRC.

2.2. Systémy riadenia a kontroly

2.2.1. *Opodstatnenie navrhovaných spôsobov riadenia, mechanizmov vykonávania financovania, spôsobov platby a stratégie kontroly*

Program Euratomu sa bude vykonávať v režime priameho riadenia. Ak je to však vhodné a účinné, Komisia môže rozhodnúť, že činnosti Euratomu vykoná prostredníctvom zdieľaného a/alebo nepriameho riadenia (prostredníctvom európskych partnerstiev).

Stratégia kontroly bude založená na:

- postupoch výberu najlepších projektov a ich premietnutia do právnych nástrojov,
- riadení projektov a zmlúv počas celého trvania každého projektu,
- *ex ante* kontrolách všetkých nárokov,
- osvedčeníach o finančných výkazoch nad určitú prahovú hodnotu,
- *ex post* auditoch na vzorke uhradených nárokov,
- vedeckom hodnotení výsledkov projektu.

Z auditov programu Horizont 2020 (vrátane programu Euratomu) vyplýva, že miery chybovosti zostali v očakávanom rozpätí (pozri oddiel 2.2.2). Dokazuje to, že už zavedené zjednodušujúce opatrenia boli účinné, hoci stále je priestor na ďalšie zlepšenie.

2.2.2. *Informácie o zistených rizikách a systémoch vnútornej kontroly zavedených na ich zmierňovanie*

Doterajším základným modelom financovania bola náhrada oprávnených nákladov. Ako neustále pripomína Európsky dvor audítorov, naposledy vo svojej výročnej správe za rok 2016, „hlavným rizikom z hľadiska riadnosti operácií je, že

prijemcovia vykážu neoprávnené náklady, ktoré sa pred úhradou neodhalia ani neopravia. Toto riziko je mimoriadne vysoké v prípade siedmeho rámcového programu a analogicky programu Euratomu, ktorý má zložité pravidlá oprávnenosti, ktoré si prijímatelia často nepresne vykladajú (najmä tí, ktorí sú s nimi menej oboznámení, napr. MSP, noví účastníci a subjekty mimo EÚ)“.

Dvor audítorov uznal hodnotu zjednodušení zavedených v programe Horizont 2020 (a tým aj pre program Euratomu na roky 2014 – 2020). Vo svojej výročnej správe za rok 2016 však odporučil širšie využívanie zjednodušeného vykazovania nákladov. Takéto zjednodušené vykazovanie nákladov sa už používa v častiach programu alebo v prípade osobitných druhov výdavkov.

V prípade grantov sa reprezentatívna miera chybovosti siedmeho rámcového programu (vrátane Euratomu) odhadla na 5 % s tzv. zostatkovou mierou chybovosti na úrovni približne 3 % po zohľadnení všetkých prípadov vymáhania a opráv, ktoré sa uskutočnili alebo sa uskutočnia. Miery chybovosti však boli nižšie v tých častiach programu, v ktorých bolo možné vo väčšej miere využívať zjednodušené vykazovanie nákladov a/alebo do ktorých bola zapojená malá a stabilná skupina prijímateľov.

Výsledky programu Horizont 2020 (vrátane programu Euratomu) naznačujú reprezentatívnu mieru chybovosti na úrovni približne 3 % so zostatkovou mierou chybovosti menej ako 2,5 %. Treba však poznamenať, že ide o včasný odhad, ktorý by sa mal používať opatrne, a že sa pravdepodobne zvýši, možno na približne 3 – 4 %. (Úroveň chybovosti očakávaná Komisiou v prípade jej návrhu programu Horizont 2020 a programu Euratomu na roky 2014 – 2018 bola 3,5 %, hoci sa v tom nezohľadnili rôzne dodatočné zložitosti doplnené počas legislatívneho procesu). Zostatková miera chybovosti by mala zostať niečo pod úrovňou 3 %, hoci je ešte príliš skoro povedať, či sa dosiahne miera 2 %.

Niektoré chyby vznikajú, pretože prijímatelia nepochopili pravidlá. Tieto chyby možno riešiť zjednodušením, hoci určitá úroveň zložitosti vždy zostane. Ďalšie chyby vznikajú, pretože prijímatelia nedodržiavali pravidlá. Hoci sa to stáva len v malom počte prípadov, zjednodušením súčasných pravidiel sa to nevyrieši.

Z analýzy mier chybovosti vykonanej v prípade programu Horizont 2020 (vrátane programu Euratomu) a doteraz vykonaných auditov vyplývajú tieto informácie:

- približne 69 % chýb súvisí s účtovaním osobných nákladov. Medzi zistené opakujúce sa problémy patria nesprávny výpočet produktívnych hodín, nesprávne sadzby alebo nesprávny počet účtovaných hodín,
- približne 21 % chýb súvisí s inými priamymi nákladmi (nie s osobnými nákladmi). Najčastejšou zistenou chybou je chýbajúce priame meranie nákladov,
- približne 8 % chýb súvisí s nákladmi na využitie subdodávateľov a 24 % s cestovnými nákladmi.

Z chýb zistených počas auditov programu Horizont 2020 a programu Euratomu vyplýva, že niektorým z nich sa dalo predísť zjednodušením a zabránením zbytočnému formalizmu v pravidlách. Zlepšenia sa zaviedli v rámci programu Horizont 2020, programu Horizont Európa a programu Euratomu na roky 2021 – 2025 (napríklad nové pravidlá pre internú fakturáciu a dodatočné odmeňovanie). Vplyv týchto zmien na mieru chybovosti však nie je zatiaľ známy.

Širšie využívanie zjednodušeného vykazovania nákladov, ako sú paušálne sadzby a jednotkové náklady, ako aj ďalšie zjednodušenie pravidiel, prispievajú k zníženiu budúcej miery chybovosti, ktorá sa na reprezentatívnej báze odhaduje na úrovni 3 – 4 %. Základný problém chýb pri metóde financovania založenej na náhrade oprávnených nákladov však zostáva. V takomto systéme sa môže reprezentatívna miera chybovosti znížiť na 2,5 – 3,5 %, pričom sa očakáva, že zostatková miera chybovosti po opravách bude približne (nie však nevyhnutne nižšia ako) 2 %.

V rámci programu Horizont Európa sa v širšej miere zaviedlo financovanie jednorazovou platbou. To umožňuje platbu pri dodaní uspokojivého vedeckého výsledku. Žiadne dodatočné odôvodnenie tejto platby, ako sú faktúry, pracovné výkazy, doklady o platbe atď., sa nevyžaduje. Nedochoádza preto ku žiadnym finančným chybám.

Návrh programu Euratomu umožňuje Komisii použiť v rokoch 2026 – 2027 model financovania jednorazovou platbou. To sa bude vyhodnocovať, najmä s cieľom zistiť, či tento model umožňuje dosiahnuť všetky ciele programu (nielen zníženie miery chybovosti). Vyplácaním jednorazových platieb by sa riziká presunuli do iných fáz systému vnútornej kontroly, čím by sa zvýšil význam hodnotenia a posudzovania výsledku.

Počet príslušných transakcií znamená, že vysoká úroveň systematickej *ex ante* kontroly by bola veľmi nákladná. Súčasná stratégia kontroly sa preto opiera o *ex ante* kontroly na základe rizika a *ex post* kontroly, aby sa posúdila úroveň chybovosti a aby sa zistili a vymohli neoprávnené sumy. Keďže miery chybovosti zostali v stanovenom rozpätí, táto stratégia kontroly sa považuje za účinnú. Hoci sa nenavrhuje radikálna zmena, niektoré aspekty sa budú ďalej rozpracúvať, napríklad sa zahrnie audit systémov a procesov.

2.2.3. *Odhad a opodstatnenie nákladovej účinnosti kontrol (pomer „náklady na kontroly ÷ hodnota súvisiacich riadených finančných prostriedkov“) a posúdenie očakávaných úrovní rizika chyby (pri platbe a uzavretí)*

Náklady na systém kontroly (hodnotenie, výber, riadenie projektov, *ex ante* a *ex post* kontrola) sa odhadujú na úrovni 3 – 4 % v rámci všetkých odborov Komisie zodpovedných za vykonávanie predchádzajúcich rámcových programov na rok 2017 (vrátane nákladov na riadenie siedmeho rámcového programu a programu Horizont 2020). To sa považuje za primerané vzhľadom na úsilie potrebné na zabezpečenie dosiahnutia cieľov a na počet transakcií.

Očakávané riziko chýb pri platbách na granty s modelom financovania založeným na náhrade oprávnených nákladov je 2,5 – 3,5 %. Riziko chýb pri uzavretí (po kontrolách a opravách) je približne – nie však nevyhnutne nižšie ako – 2 %. Očakávané riziko chýb pri grantoch s modelom financovania založeným na financovaní jednorazovou platbou je takmer 0 % (pri platbe a uzavretí). Celkové očakávania týkajúce sa mier chybovosti závisia od rovnováhy medzi týmito dvoma metódami financovania (náhrada oprávnených nákladov a jednorazové platby). Cieľom Komisie je použiť model financovania jednorazovou platbou vo vhodných prípadoch. Hlavným dôvodom prijatia financovania jednorazovou platbou však nebude zníženie miery chybovosti, ale skôr dosiahnutie všetkých cieľov programu. Tento scenár je založený na predpoklade, že zjednodušujúce opatrenia sa nebudú v rozhodovacom procese významne meniť.

Poznámka: tento oddiel sa týka len procesu riadenia grantov. V oblasti administratívnych a operačných výdavkov realizovaných prostredníctvom postupov verejného obstarávania by riziko chýb pri platbe a uzavretí malo byť nižšie ako 2 %.

2.3. Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam

Uveďte existujúce alebo plánované preventívne a ochranné opatrenia, napr. zo stratégie na boj proti podvodom.

V dohodách o príspevku vyplývajúcich z tohto nariadenia, ktoré sa uzavru s tretími stranami, sa stanoví dohľad a finančná kontrola zo strany Komisie alebo ňou povereného zástupcu, ako aj audity zo strany Európskeho dvora audítorov alebo úradu OLAF, ktoré sa podľa uváženia EÚ budú v prípade potreby vykonávať na mieste.

3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY

3.1. Príslušné okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky výdavkov

- Existujúce rozpočtové riadky

Okruh viacročného finančného rámca	Rozpočtový riadok	Druh výdavkov	Príspevky			
	Číslo		krajín EZVO ²	kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátov ³	iných tretích krajín	iné pripísané príjmy
H1	01 01 02 Podporné výdavky na výskumný a vzdelávací program Euratomu					
	01 01 02 01 Výdavky vzťahujúce sa na úradníkov a dočasných zamestnancov vykonávajúcich výskumný a vzdelávací program Euratomu – Nepriamy výskum	NRP				
	01 01 02 02 Externí zamestnanci vykonávajúci výskumný a vzdelávací program Euratomu – Nepriamy výskum	NRP				
	01 01 02 03 Ostatné výdavky na riadenie na výskumný a vzdelávací program Euratomu – Nepriamy výskum	NRP				
	01 01 02 11 Výdavky vzťahujúce sa na úradníkov a dočasných zamestnancov vykonávajúcich výskumný a vzdelávací program Euratomu – Priamy výskum	NRP	NIE	ÁNO	ÁNO	NIE
	01 01 02 12 Externí zamestnanci vykonávajúci výskumný a vzdelávací program Euratomu – Priamy výskum	NRP				
	01 01 02 13 Ostatné výdavky na riadenie na výskumný a vzdelávací program Euratomu – Priamy výskum	NRP				
	01 03 Prevádzkový rozpočet programu Euratomu Horizont	DRP				
	01 03 01 Výskum a vývoj v oblasti jadrovej syntézy (nepriame akcie)					
	01 03 02 Jadrové štiepenie, bezpečnosť a ochrana pred žiarením (nepriame akcie)					
	01 03 03 Jadrové priame akcie Spoločného výskumného centra					

- Požadované nové rozpočtové riadky

Okruh viacročného	Rozpočtový riadok	Druh výdavkov	Príspevky
-------------------	-------------------	---------------	-----------

¹ DRP = diferencované rozpočtové prostriedky / NRP = nediferencované rozpočtové prostriedky.

² EZVO: Európske združenie voľného obchodu.

³ Kandidátske krajiny a prípadne potenciálni kandidáti zo západného Balkánu.

finančného rámca	Číslo	DRP/NRP	krajín EZVO	kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátov	iných tretích krajín	iné pripísané príjmy

3.2. Odhadovaný finančný vplyv návrhu na rozpočtové prostriedky

3.2.1. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na operačné rozpočtové prostriedky

- ☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie operačných rozpočtových prostriedkov
- ☒ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie týchto operačných rozpočtových prostriedkov:

3.2.1.1. Rozpočtové prostriedky zo schváleného rozpočtu

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Okruh viacročného finančného rámca	1	Jednotný trh, inovácie a digitálna ekonomika
---	---	--

GR: RTD			Rok 2026	Rok 2027	Po roku 2027	SPOLU
• Operačné rozpočtové prostriedky						
01 03 01 Výskum a vývoj v oblasti jadrovej syntézy	Záväzky	(1a)	116,037	122,196		238,233
	Platby	(2a)	46,414	49,478	142,341	238,233
01 03 02 Jadrové štiepenie, bezpečnosť a ochrana pred žiarením (nepriame akcie)	Záväzky	(1b)	52,998	55,811		108,809
	Platby	(2b)	21,199	22,924	64,686	108,809
Administratívne rozpočtové prostriedky financované z finančného krytia na vykonávanie osobitných programov ⁵⁸						
01 01 02 01 Výdavky vzťahujúce sa na úradníkov a dočasných zamestnancov vykonávajúcich výskumný a vzdelávací program Euratomu – Nepriamy výskum	Záväzky = platby	(3a)	8,223	8,523		16,746
01 01 02 02 Externí zamestnanci vykonávajúci výskumný a vzdelávací program Euratomu – Nepriamy výskum	Záväzky = platby	(3b)	0,348	0,361		0,708

⁵⁸

Technická a/alebo administratívna pomoc a výdavky na podporu vykonávania programov a/alebo akcií EÚ (pôvodné rozpočtové riadky „BA“), nepriamy výskum, priamy výskum.

01 01 02 03 Ostatné výdavky na riadenie na výskumný a vzdelávací program Euratomu – Nepriamy výskum	Závázky = platby	(3c)	1,658	1,718		3,376
Rozpočtové prostriedky pre GR RTD SPOLU	Závázky	=1a+1b+ 3a+3b+3 c	179,263	188,609		367,872
	Platby	=2a+2b+ 3a+3b+3 c	77,841	83,004	207,027	367,872
GR: JRC			Rok 2026	Rok 2027	Po roku 2027 (pozri bod 1.6)	SPOLU
• Operačné rozpočtové prostriedky						
01 03 03 Jadrové priame akcie Spoločného výskumného centra	Závázky	(1a)	12,500	12,500		25,000
	Platby	(2a)	3,700	9,700	11,600	25,000
Administratívne rozpočtové prostriedky financované z finančného krytia na vykonávanie osobitných programov ⁵⁹						
01 01 02 11 Výdavky vzťahujúce sa na úradníkov a dočasných zamestnancov vykonávajúcich výskumný a vzdelávací program Euratomu – Priamy výskum	Závázky = platby	(3a)	56,277	57,277		113,554
01 01 02 12 Externí zamestnanci vykonávajúci výskumný a vzdelávací program Euratomu – Priamy výskum	Závázky = platby	(3b)	10,455	10,455		20,910
01 01 02 13 Ostatné výdavky na riadenie na výskumný a vzdelávací program Euratomu – Priamy výskum	Závázky = platby	(3c)	35,314	35,697		71,011
Rozpočtové prostriedky pre GR JRC SPOLU	Závázky	=1a+3a+ 3b+3c	114,546	115,929		230,475
	Platby	=2a+3a+ 3b+3c	105,746	113,129	11,600	230,475

⁵⁹

Technická a/alebo administratívna pomoc a výdavky na podporu vykonávania programov a/alebo akcií EÚ (pôvodné rozpočtové riadky „BA“), nepriamy výskum, priamy výskum.

• Operačné rozpočtové prostriedky SPOLU	Závazky	(4)	181,534	190,507	0	372,041
	Platby	(5)	71,313	82,102	218,627	372,041
• Administratívne rozpočtové prostriedky financované z finančného krytia na vykonávanie osobitných programov SPOLU	Závazky = platby	(6)	112,275	114,031		226,306
Rozpočtové prostriedky OKRUHU 1 viacročného finančného rámca SPOLU	Závazky	= 4 + 6	293,809	304,538		598,347
	Platby	= 5 + 6	183,588	196,133	218,627	598,347

Okruh viacročného finančného rámca	7	„Administratívne výdavky“
---	----------	---------------------------

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

		Rok 2026	Rok 2027	Po roku 2027 (pozri bod 1.6)	SPOLU
GR: <.....>					
• Ľudské zdroje					
• Ostatné administratívne výdavky					
GR <.....> SPOLU	Rozpočtové prostriedky				

Rozpočtové prostriedky OKRUHU 7 viacročného finančného rámca SPOLU	(Závazky spolu = Platby spolu)						
---	-----------------------------------	--	--	--	--	--	--

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

		Rok 2026	Rok 2027	Po roku 2027 Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)	SPOLU
Rozpočtové prostriedky OKRUHOV 1 až 7 viacročného finančného rámca SPOLU	Závazky				
	Platby				

3.2.2. Odhadované výstupy financované z operačných rozpočtových prostriedkov

viazané rozpočtové prostriedky v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Uveďte ciele a			Rok N	Rok N + 1	Rok N + 2	Rok N + 3	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)	SPOLU
-------------------	--	--	----------	--------------	--------------	--------------	---	-------

výstupy ↓	VÝSTUPY																	
	Druh ⁶⁰	Priemerné náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet spolu	Náklady spolu
ŠPECIFICKÝ CIEĽ č. 1 ⁶¹ ...																		
– Výstup																		
– Výstup																		
– Výstup																		
Špecifický cieľ č. 1 medzisúčet																		
ŠPECIFICKÝ CIEĽ č. 2...																		
– Výstup																		
Špecifický cieľ č. 2 medzisúčet																		
SPOLU																		

⁶⁰ Výstupy sú produkty, ktoré sa majú dodať, a služby, ktoré sa majú poskytnúť (napr.: počet financovaných výmen študentov, vybudované cesty v km atď.).

⁶¹ Ako je uvedené v bode 1.4.2. „Špecifické ciele...“

3.2.3. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na administratívne rozpočtové prostriedky

- ☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie administratívnych rozpočtových prostriedkov
- ☒ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie týchto administratívnych rozpočtových prostriedkov:

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

	Rok 2026	Rok 2027	SPOLU
OKRUH 7 viacročného finančného rámca			
Ludské zdroje			
Ostatné administratívne výdavky			
Medzisúččet OKRUHU 7 viacročného finančného rámca			

Mimo OKRUHU 7 viacročného finančného rámca	Rok 2026	Rok 2027	SPOLU
Ludské zdroje	75,303	76,616	151,918
Ostatné administratívne výdavky	36,972	37,415	74,387
Medzisúččet mimo OKRUHU 7 viacročného finančného rámca	112,275	114,031	226,305

SPOLU	112,275	114,031	226,305
--------------	----------------	----------------	----------------

Rozpočtové prostriedky potrebné na ľudské zdroje a na ostatné administratívne výdavky budú pokryté rozpočtovými prostriedkami GR, ktoré už boli pridelené na riadenie akcie a/alebo boli prerozdelené v rámci GR, a v prípade potreby budú doplnené zdrojmi, ktoré sa môžu prideliť riadiacemu GR v rámci ročného postupu prideľovania zdrojov a v závislosti od rozpočtových obmedzení.

3.2.3.1. Odhadovaná potreba ľudských zdrojov

- ☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie ľudských zdrojov.
- ☒ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie týchto ľudských zdrojov:

odhady sa vyjadrujú v ekvivalente plného pracovného času

	Rok 2026	Rok 2027
• Plán pracovných miest (úradníci a dočasní zamestnanci)		
20 01 02 01 (ústredie a zastúpenia Komisie)		
20 01 02 03 (delegácie)		
01 01 02 01 (nepriamy výskum)	47	47
01 01 02 11 (priamy výskum)	396	390
Iné rozpočtové riadky (uved'te)		
• Externí zamestnanci (ekvivalent plného pracovného času)⁶²		
20 02 01 (ZZ, VNE, DAZ z celkového finančného krytia)	0	0
20 02 03 (ZZ, MZ, VNE, DAZ, PED v delegáciách)	0	0
XX 01 xx yy zz⁶³	– ústredie	
	– delegácie	
01 01 02 02 (ZZ, VNE, DAZ – nepriamy výskum)	4	4
01 01 02 12 (ZZ, DAZ, VNE – priamy výskum)	153	138
Iné rozpočtové riadky (uved'te)		
SPOLU	600	579

XX predstavuje príslušnú oblasť politiky alebo rozpočtovú hlavu.

Potreby ľudských zdrojov budú pokryté úradníkmi GR, ktorí už boli pridelení na riadenie akcie a/alebo boli interne prerozdelení v rámci GR, a v prípade potreby budú doplnené zdrojmi, ktoré sa môžu prideliť riadiacemu GR v rámci ročného postupu prideľovania zdrojov v závislosti od rozpočtových obmedzení.

Opis úloh, ktoré majú vykonávať:

Úradníci a dočasní zamestnanci	Úlohy odvodené z riadenia a vykonávania osobitného výskumného a vzdelávacieho programu Euratomu vykonávané úradníkmi a dočasnými zamestnancami na pozíciách uvedených v schválených plánoch pracovných miest, ktorí sú zapojení do nepriamych a priamych výskumných akcií.
Externí zamestnanci	Úlohy externých zamestnancov vykonávajúcich osobitný výskumný a vzdelávací program Euratomu, a to vo forme priamych a nepriamych výskumných akcií.

⁶² ZZ = zmluvný zamestnanec; MZ = miestny zamestnanec; VNE = vyslaný národný expert; DAZ = dočasný agentúrny zamestnanec; PED = pomocný expert v delegácii.

⁶³ Čiastkový strop pre externých zamestnancov financovaných z operačných rozpočtových prostriedkov (pôvodné rozpočtové riadky „BA“).

3.2.4. Súlad s platným viacročným finančným rámcom

Návrh/iniciatíva:

- ☐ môže byť v plnej miere financovaná prerozdelením v rámci príslušného okruhu viacročného finančného rámca (VFR).

--

- ☐ si vyžaduje použitie nepridelenej rezervy v rámci príslušného okruhu VFR a/alebo použitie osobitných nástrojov vymedzených v nariadení o VFR.

--

- ☐ si vyžaduje revíziu VFR.

--

3.2.5. Príspevky od tretích strán

Návrh/iniciatíva:

- ☐ nezahŕňa spolufinancovanie tretími stranami
- ☒ zahŕňa spolufinancovanie tretími stranami, ako je odhadnuté v nasledujúcej tabuľke:

rozpočtové prostriedky v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

	2026	2027	Spolu
Uved'te spolufinancujúci subjekt			
Prostriedky zo spolufinancovania SPOLU	p.m.	p.m.	p.m.

3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy

- ☐ Návrh/iniciatíva nemá finančný vplyv na príjmy.
- ☒ Návrh/iniciatíva má tento finančný vplyv na príjmy:
 - ☐ vplyv na vlastné zdroje
 - ☒ vplyv na iné príjmy

uved'te, či sú príjmy pripísané rozpočtovým riadkom výdavkov ☐

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Rozpočtový riadok príjmov:	Rozpočtové prostriedky k dispozícii v bežnom rozpočtovom roku	Vplyv návrhu/iniciatívy ¹	
		2026	2027
Položka 6011 Položka 6012 Položka 6013 Položka 6031	p.m.	p.m.	p.m.

V prípade pripísaných príjmov uved'te príslušné rozpočtové riadky výdavkov.

01 03XX Rozpočtové prostriedky pochádzajúce z príspevkov tretích strán

Ďalšie poznámky (napr. spôsob/vzorec použitý na výpočet vplyvu na príjmy alebo akékoľvek ďalšie informácie).

Tretie krajiny môžu prispieť do programu prostredníctvom dohôd o pridružení. Podmienky určujúce výšku finančného príspevku budú stanovené v dohodách o pridružení s každou krajinou a zabezpečia automatickú korekciu akejkoľvek významnej nerovnováhy v porovnaní so sumou, ktorú subjekty so sídlom v pridruženej krajine získajú prostredníctvom účasti na programe, berúc do úvahy náklady na riadenie programu.

4. DIGITÁLNE ROZMERY

4.1. Požiadavky digitálneho významu

Toto nariadenie nezahŕňa dodatočné požiadavky digitálneho významu. Uplatňujú sa ustanovenia nariadenia (EÚ) 2021/695, ktoré zahŕňajú požiadavky digitálneho významu, pokiaľ ide o zber, zasielanie, uchovávanie a výmenu údajov.

4.2. Údaje

Toto nariadenie nezahŕňa dodatočné požiadavky digitálneho významu na zber, spracúvanie, generovanie, výmenu ani zdieľanie údajov. Uplatňujú sa ustanovenia nariadenia (EÚ) 2021/695.

¹ Pokiaľ ide o tradičné vlastné zdroje (clá, odvody z produkcie cukru), uvedené sumy musia predstavovať čisté sumy, t. j. hrubé sumy po odčítaní 20 % na náklady na výber.

4.3. Digitálne riešenia

Toto nariadenie nezahŕňa dodatočné požiadavky digitálneho významu, ktoré si vyžadujú digitálne riešenie. Uplatňujú sa ustanovenia nariadenia (EÚ) 2021/695.

4.4. Posúdenie interoperability

Toto nariadenie nezahŕňa dodatočné požiadavky digitálneho významu, ktoré sa týkajú digitálnych verejných služieb. Uplatňujú sa ustanovenia nariadenia (EÚ) 2021/695.

4.5. Opatrenia na podporu digitálneho vykonávania

Toto nariadenie nezahŕňa dodatočné požiadavky digitálneho významu, ktoré si vyžadujú osobitné vykonávacie opatrenia. Uplatňujú sa ustanovenia nariadenia (EÚ) 2021/695.